

ЗАБИТАЕ? НОВАЕ? ВЕЧНАЕ!

Як лепш справіць вяселле? Хто можа быць хросным бацькам ці маці і якія правілы існуюць у дачыненні да правядзення хрэсьбінаў? Як правільна правесці пахаванне і памінанне? Як арганізаваць улазны? На ўсе вашы пытанні, якія датычацца ролі і месца народных традыцый у сённяшнім жыцці, адкажуць падчас «прамой лініі» нашы пастаянныя аўтары — загадчык кафедры этналогіі і фальклору Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў, кандыдат філалагічных навук Іван Іванавіч (Янка) КРУК і старшы выкладчык гэтай жа кафедры Аксана Веніямінаўна КАТОВІЧ.

«Прямая лінія» пройдзе ЗАўТРА, 24 красавіка з 15.30 да 17.00. Тэлефануйце ў рэдакцыю па нумарах: 292 38 92; 292 38 21. (Кантакты тэлефон для папярэдніх званкоў — 292 21 03).

РАБОТА, АДПАЧЫНАК І... ЖЫЛЛЁ

Кантракты, рэжым работы і адпачынку, асаблівыя ўмовы занятасці інвалідаў і жанчын, сумяшчальніцтва, водпускі, а таксама апошняе змяненні ў жыллёвым заканадаўстве. Усё гэта стане тэмай «прамой лініі» газеты «Звязда» з удзелам загадчыка юрыдычнай кансультацыі галоўнага прававога ўпраўлення апарату Савета Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі Уладзіміра Іванавіча ШЭЛКО-ВІЧА і намесніка загадчыка юрыдычнай кансультацыі Васіля Мікалаевіча КОРСУКА.

«Прямая лінія» пройдзе 25 красавіка з 11 да 12 гадзін па рэдакцыйных тэлефонах (8 017) 292 38 92 і 292 38 21. Папярэднія пытанні прымаюцца па нумары 287 17 57.

Пераможам жаночы рак

На любяя вашы пытанні гатова адказаць загадчыца аддзела анкагінекалогіі Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтру анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя М.М. Аляксандрава, доктар медыцынскіх навук Ірына Аляксандраўна КАСЭНКА.

На пытанні, звязаныя з прафілактыкай і лячэннем дабражасных і злаякасных пухлін малочнай залозы адкажа загадчык аддзела анкамалогіі Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтру анкалогіі і медыцынскай радыялогіі імя М.М. Аляксандрава, доктар медыцынскіх навук, прафесар Леанід Аляксеевіч ПУТЫРСКІ.

Свае пытанні, паважаныя чытачкі, вы можаце пакінуць у рэдакцыі газеты па нумары 8 (017) 287 18 29 (Святлана Барысенка) да 15 мая. Адказы спецыялістаў будуць надрукаваны ў «Звяздзе» пасля памянённай даты.

ПАДАРАЖЭННЕ ЦЭМЕНТУ НЕ ВЫКЛІЧА ЗНАЧНАГА РОСТУ ЦЭНАЎ НА ЖЫЛЛЁ

завяў першы намеснік міністра архітэктуры і будаўніцтва Міхаіл Абрамчук. Хоць павышэнне цэнаў на цэмент з 1 красавіка ў Беларусі было дастаткова значнае, цэны на будаўніцтва жылля фактычна вырастаць не на многа — на 6-7 працэнтаў, да 8 працэнтаў — не больш.

НАЛІЧАННЯ СЯРЭДНЯЯ ЗАРПЛАТА РАБОТНІКАЎ БЕЛАРУСІ Ў САКАВІКУ СКЛАЛА ВР807 ТЫС. 846

паведамліў у Міністэрстве статыстыкі і аналізу. Гэты паказчык у лютым гэтага года быў Вр761 тыс. 605. Налічаная сярэдняя заробатная плата рабочых і служачых у сакавіку 2008 года склала Вр829 тыс. 305 (у лютым яна была Вр783 тыс. 27).

БЕЛТА.

Аляксандр ЛУКАШЭНКА:

«СЕЛЬГАСАРГАНІЗАЦЫІ ПАВІННЫ ПРАЦАВАЦЬ З УЛІКАМ ПАТРАБАВАННЯЎ РЫНКАВАЙ ЭКАНОМІКІ»

Учора Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка ў рамках рабочай паездкі ў Гродзенскую вобласць аднавіўся з выкананнем Дзяржаўнай праграмы адраджэння і развіцця вёскі ў гаспадарках рэгіёна.

СВК імя Баўма Іўеўскага раёна для наведвання кіраўніком дзяржавы была абрана невыпадкава: яшчэ ў 2003 годзе гаспадарка была стратная. Сітуацыя змянілася пасля таго, як ёй была аказана істотная дзяржаўная падтрымка.

Як адзначыў кіраўнік дзяржавы падчас наведвання СВК, у свой час у Беларусі было прынята праймае разшэсце аб развіцці сельскай гаспадаркі.

Прэзідэнт нагадаў, што на рэалізацыю дзяржаўнай праграмы адраджэння і развіцця вёскі прадуражана больш як \$30 млрд. Такіх сродкаў дзяржава не укладала ні ў адзін напрамак.

«Мы выйгралі, зрабіўшы ў свой час стаўку на сельгаспадарчую вытворчасць. Гэта відавочна сёння з улікам запатрабаванасці прадуктаў харчавання на сусветным рынку», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Паводле яго слоў, у бліжэйшыя гады неабходна на 20—25 працэнтаў павялічыць вытворчасць сельгаспрадукцыі. Але для развіцця жывёлагадоўлі неабходна ў першую чаргу вырашыць праблему кармоў для жывёлы. У прыватнасці, трэба значна пашырыць плошчы зямель, якія выкарыстоўваюць у гаспадарках.

Жыццё пацвердзіла і правільнасць намаганняў на дзяржаўным узроўні па падтрымцы прадпрыемстваў, якія выпускаюць сельгас-тэхніку. У прыватнасці, МТЗ, МАЗ былі сачасова зарыентаваны на павелічэнне выпуску неабходнай для вёскі тэхнікі — трактароў і камбайнаў.

Падчас абмеркавання пытанняў аб ходзе будаўніцтва аграгарадкаў у рэспубліцы Аляксандр Лукашэнка заявіў аб неабходнасці карэктавання з улікам часу праграмы адраджэння вёскі ў абласцях. Так, да прыкладу, Прэзідэнт падкрэсліў, што неабходна перагледзець колькасць аграгарадкаў, якія трэба ўвядзіць. «Лішніх аграгарадкаў быць не павінна. Усё трэба рабіць прадумана, канкрэтна і абгрунтавана, — падкрэсліў ён. — І вызначыцца ў гэтым пытанні неабходна непарэдна на месцах». Прычым, на думку кіраўні дзяржавы, агульная колькасць аграгарадкаў можа быць зменшана.

Спорт-тайм

КАСЦЫНЫ — У ЧВЭРЦЬФІНАЛЕ КУБКА СТЭНЛІ

У Паўночнай Амерыцы вызначылася ўжо шэсць клубаў, якія прайбавілі ў 1/4 фіналу Кубка Стэнлі.

У ноч з 21 на 22 красавіка ў наступны этап услед за «Пітсбургам», «Нью-Йорк Рэйджэрс», «Каларада», «Даласам» і «Дэтройтам» выйшаў канадскі «Манрэаль Канадыенс», колеры якога абараняюць беларусы Андрэй і Сяргей Касціцыны, а таксама Міхаіл Грабоўскі. У вышэйшым, сёмым матчы серыі 1/8 фіналу «Манрэаль» разграміў

«Бостан» — 5:0. Значны ўклад у гэту перамогу зрабілі браты Касціцыны, якія на дваіх закінулі тры шайбы.

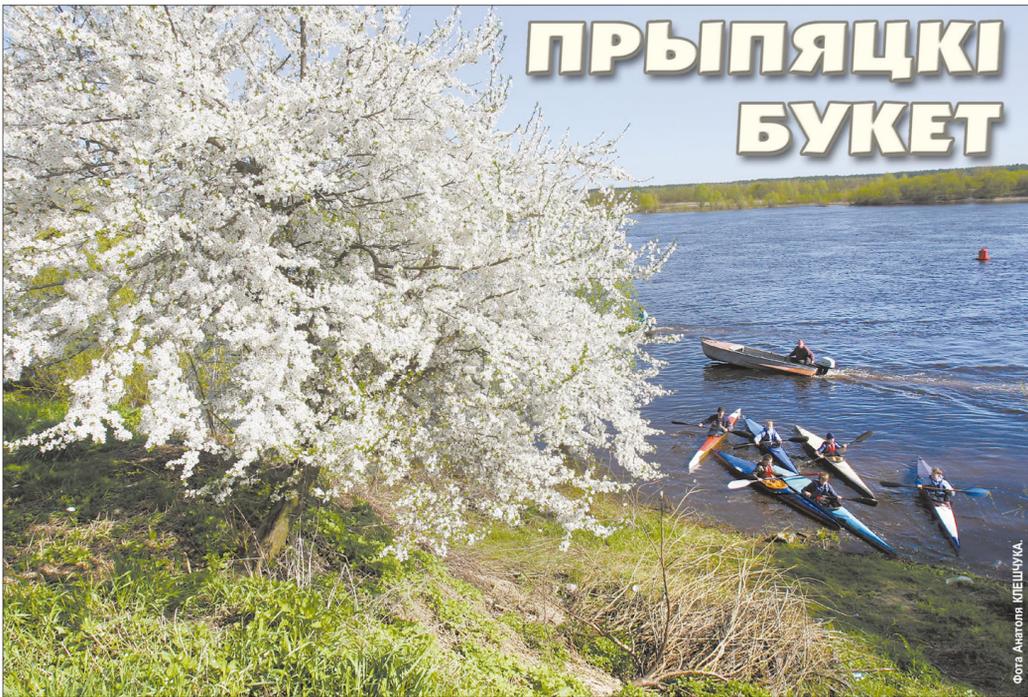
А У ДРЭЗДЭ — ПЕРАМОГА

Перамогай з лікам 2:1 у авертайме завяршыўся для Беларускай хакейнай зборнай другі таварскі матч з камандай Германіі. Сустрэча прайшла 21 красавіка ў Дрэздэне.

Table with 2 columns: Currency, Exchange rate. Includes USD, EUR, RUB, BYR, etc.

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

РОЗГАЛАС

ВЕДАЙ, КАЛІ ПЛАНУЕШ У ДАРОГУ
Як паведамліў у Мінскім аддзяленні Беларускай чыгункі, у хуткім часе будзе прызначаны цягнік № 584/583 «Мінск—Гомель—Хмяльніцкі».

ЗАКУПАЧНЫЯ ЦЭНЫ НА РАСЛІНВАДЧУЮ ПРАДУКЦЫЮ БУДУЦЬ ПАВЫШАНЫ НА 30—40 ПРАЦЭНТАЎ

Аб гэтым паведаміў журналістам міністр сельскай гаспадаркі і харчавання Беларусі Сямён Шапіра. Адпаведнае рашэнне Савет Міністраў прыняў напярэдадні.

Аднак, паводле слоў міністра, гэта не збавленне ад існуючых праблем у сельскай гаспадарцы. Колькасць сельгаспрадпрыемстваў у Беларусі будзе скарачана шляхам іх узбуйнення. Паводле яго слоў, у бліжэйшыя гады колькасць сельгаспрадпрыемстваў плануецца зменшыць з 1700 да 1000.

У ЦЭНТРЫ МІНСКА — НАХАБНЫЯ БРАКАНЬЕРЫ

А іначай як можна назваць двух грамадзян, якія на возеры Камсамольскім прама ў межах Мінска падчас веснавага нерасту лавілі рыбу сеткамі.

За гэтым заняткам іх і заспелі дзяржінспектары. У парушальніцкі канфіскаваны сеткі даўжынёй 240 і 174 метры. Нанесены прыродным рэсурсам урон ацэнены ў 5,2 мільёна рублёў. Дарэчы, адзін з затрыманых раней ужо ўчыняў аналагічнае парушэнне.

Сяргей РАСОЛЬКА.

НЕ ПАТРЭБЕН ЁЙ ЛУТ УКРАЇНСКІ

У Столінскім раёне карова адмовілася нелегальна «эміграваць» ва Украіну...

Як паведамліў у прэс-цэнтры Дзяржаўнага пагранічнага камітэта, зусім побач з украінскай мяжой днямі быў затрыманы п'яны пастух. Хлопца ўзялі якраз у той момант, калі ён спрабаваў перагнаць карову на тэрыторыю суседняй дзяржавы.

ТУРЭМНЫ ПРАЦЯГ ТЭНДРАНОЙ ГІСТОРЫІ

Асуджаны двое сталічных кіраўнікоў, якія пакаваліся на хабар у памеры 500 тысяч долараў.

Паводле звестак прэс-цэнтру Дзяржаўнага пагранічнага камітэта, у пункце пропуску «Брэст» былі затрыманыя двое нашых суаічыннікаў, якія спрабавалі незаконна ўвезці агулам амаль 20 тысяч патвэрных шараў.

ШАРЫКІ ЗАМЕСТ «ЗАПАСКІ»

Адраз некалькі кантрабандыстаў з буйнымі партыямі рознай драбязы трапілі днямі ў рукі беларускіх памежнікаў.

Паводле звестак прэс-цэнтру Дзяржаўнага пагранічнага камітэта, у пункце пропуску «Брэст» былі затрыманыя двое нашых суаічыннікаў, якія спрабавалі незаконна ўвезці агулам амаль 20 тысяч патвэрных шараў.

СТАЎ КАЛОДЗЕЖ ПАСТАКІ ДЛЯ ДЗЯКОЎ

Работнікі Лоеўскай мікраіндустрыі аховы жывёльнага і расліннага свету ў Рэчынскім раёне ў незвычайным меліардычным калодзежы знайшлі жывога... дзіка.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Беларуская эканоміка працуе дастаткова дынамічна, аднак з бягучымі праблемамі, трэба разбірацца больш паспяхова, было адзначана на пасяджэнні Савета Міністраў Беларусі

Тут учора разглядаліся вынікі сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны ў першым квартале гэтага года. У прыватнасці, гаварылася аб тым, што ПРАШАКДАЖАЕ ТЭМПам РОСТУ ЭКАНОМІКІ

Прэм'ер-міністр Сяргей Сідорскі ва ўступным слове адзначыў, што эканоміка Беларусі ў I квартале спрацавала дастаткова паспяхова, рост валовага ўнутранага прадукту на 10,5 працэнта ў студзені—сакавіку — гэта адзін з найлепшых паказчыкаў за апошняе гады: па тэм-пале росту ВУП прагноз выкананы па верхняй мяжы — 9 працэнтаў, і мы ўлічальную наблізіліся да асноўнага арэнчарна — 11 працэнтаў, які павіны быць вышэйшымі ўрада, адзначыў прэм'ер-міністр. У той жа час ён вы-мудзіўся быць канстатаваць, што за-рэагаванае ўрада, адзначыў прэм'ер-міністр.

Пры гэтым прэм'ер-міністр адзначыў, што эканоміка Беларусі ў I квартале спрацавала дастаткова паспяхова, рост валовага ўнутранага прадукту на 10,5 працэнта ў студзені—сакавіку — гэта адзін з найлепшых паказчыкаў за апошняе гады: па тэм-пале росту ВУП прагноз выкананы па верхняй мяжы — 9 працэнтаў, і мы ўлічальную наблізіліся да асноўнага арэнчарна — 11 працэнтаў, які павіны быць вышэйшымі ўрада, адзначыў прэм'ер-міністр.

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка папрабаваў узмацніць у краіне парадка і дысцыпліны з 5 дзяржаў, два механіза-тары і 2 цялятніцы.

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што дзяржава знойдзецца ў стане аднаўлення эканамічнай дынамічнай развіцця, адзначыў прэм'ер-міністр.

Лілія АНАНІЧ: «Закон «Аб друку» адстае ад развіцця інфармацыйнай прасторы Беларусі і ўжо сёння пачынаецца актыўная работа па яго дапрацоўцы»

Аб гэтым гаварыла першы намеснік міністра інфармацыі на прэс-канферэнцыі, прысвечанай выставе «СМІ ў Беларусі».

— З моманту прыняцця Закона «Аб друку» прай-шло ўжо больш за 15 гадоў, — адзначыла яна. — За гэты перыяд СМІ зрабілі вялікі крок у сваім развіцці. Умацаваліся пазіцыі Інтэрнэт-СМІ, многія друкаваныя выданні маюць яшчэ і Інтэрнэт-версію, а закон не мае практычна ніякай механізму для рэгламентацыі іх дзейнасці.

ХІІ Міжнародная спецыялізаваная выстава «СМІ ў Беларусі» пройдзе з 28 красавіка па 1 мая ў Мінскім НВЦ «БелЭКСПА» па вул. Я. Купалы, 27. Прафесійнай навіцы, абмен вопытам, магчымасць паказацца і паглядзець на ішчы — гэтага чакаюць ад выставы экспаненты.

Пачалося «галасаванне» супраць неэфектыўных працэдур

Згодна з пастановай Саўміна краіны ад 25 кастрычніка 2007 года № 1399 зараз дзейнічае пералік адміністрацыйных працэдур, якія ажыццяўляюцца падатковымі органамі ў дачыненні да юрыдычных асобаў і індывідуальных прадпрыемальнікаў.

Ва ўрадзе

нугага года. У. Сямашка, гэтак жа, які прэм'ер-міністр, падкрэсліў, што «да канца года нам неабходна вывесці на хуткую працу ўсе валуўтаральныя прадпрыемствы».

Яшчэ адна праблема, на якой акцэнтавалася ўвага, — ход інвесты-цыйнага працэсу. «Пераважна большасць рэспубліканскіх органаў дзяржаўнага кіравання прагназе выкананне заданай па інвестыцы-ях толькі ў IV квартале. Не думам, што падвожачы вынікі I квартала, мы ўвойдзем у заплачаныя пара-метры па выніках чатырох кварта-лаў», — заявіў С. Сідорскі.

Таксама гаварылася аб неабход-насці актывізацыі бізнесу ў малых і сярэдніх гарадах Беларусі. Павод-ле слоў прэм'ер-міністра, па ўказу № 265 прадпрыемства, якія пра-цуюць у абласцях, павінны быць атры-маць льготы на суму амаль 70 млрд рублёў, аднак сёлета валодасці пра-вільчыцца не больш чым на 12 пра-цэнтаў». Ён таксама нагадаў, што сёлета адмоўнае салда знешняга гандлю неабходна знізіць з леташ-ніх 2,7 млрд долараў да 1,4 мільярд-на. «Гэта кансалідаваная, напружаная задача, але адмаўляцца ад яе нель-га», — заявіў прэм'ер-міністр.

АБ НЕАБХОДНАСЦІ «РАЗАБРАЦЦА» З ПРЫВАТНЫМІ СТРАТНЫМІ ПРАДПРЫЕМСТВАМІ

Першы віцэ-прэм'ер урада Бе-ларусі Уладзімір Сямашка, які вы-ступаву з асноўным дакладам, заявіў: «Па выніках двух месяцаў мы маем 435 стратных прадпрыемстваў без ведамаснай падпарадкаванасці, гэта значыць, прыватных кампаній. У чым сэнс стратнай працы для прыватнай кампаніі — неэраўнавага. Хутчэй за ўсё, яны штурна паказваюць стратнасць для ўхілення ад падат-каў. З імі трэба разабрацца», — ска-заў У. Сямашка.

Таксама С. Сідорскі адзначыў, што па даных МЗС, экспертная пра-дукцыя беларускіх прадпрыемстваў і ў свае запатрабаваная. Больш за-тым, беларускія вытворцы не выкон-

ваюць у поўным аб'ёме дзеючыя знешнеэканамічныя дамовы. У гэ-тым — прычына таго, што сёння мы маем негатыўны адхіленні па пра-гнозных паказчыках заплачанагага салда знешняга гандлю.

Пры гэтым прэм'ер-міністра адзначыў, што эканоміка Беларусі ў I квартале спрацавала дастаткова паспяхова, рост валовага ўнутранага прадукту на 10,5 працэнта ў студзені—сакавіку — гэта адзін з найлепшых паказчыкаў за апошняе гады: па тэм-пале росту ВУП прагноз выкананы па верхняй мяжы — 9 працэнтаў, і мы ўлічальную наблізіліся да асноўнага арэнчарна — 11 працэнтаў, які павіны быць вышэйшымі ўрада, адзначыў прэм'ер-міністр.

Пры гэтым прэм'ер-міністра адзначыў, што эканоміка Беларусі ў I квартале спрацавала дастаткова паспяхова, рост валовага ўнутранага прадукту на 10,5 працэнта ў студзені—сакавіку — гэта адзін з найлепшых паказчыкаў за апошняе гады: па тэм-пале росту ВУП прагноз выкананы па верхняй мяжы — 9 працэнтаў, і мы ўлічальную наблізіліся да асноўнага арэнчарна — 11 працэнтаў, які павіны быць вышэйшымі ўрада, адзначыў прэм'ер-міністр.

Пры гэтым прэм'ер-міністра адзначыў, што эканоміка Беларусі ў I квартале спрацавала дастаткова паспяхова, рост валовага ўнутранага прадукту на 10,5 працэнта ў студзені—сакавіку — гэта адзін з найлепшых паказчыкаў за апошняе гады: па тэм-пале росту ВУП прагноз выкананы па верхняй мяжы — 9 працэнтаў, і мы ўлічальную наблізіліся да асноўнага арэнчарна — 11 працэнтаў, які павіны быць вышэйшымі ўрада, адзначыў прэм'ер-міністр.

Пры гэтым прэм'ер-міністра адзначыў, што эканоміка Беларусі ў I квартале спрацавала дастаткова паспяхова, рост валовага ўнутранага прадукту на 10,5 працэнта ў студзені—сакавіку — гэта адзін з найлепшых паказчыкаў за апошняе гады: па тэм-пале росту ВУП прагноз выкананы па верхняй мяжы — 9 працэнтаў, і мы ўлічальную наблізіліся да асноўнага арэнчарна — 11 працэнтаў, які павіны быць вышэйшымі ўрада, адзначыў прэм'ер-міністр.

Пры гэтым прэм'ер-міністра адзначыў, што эканоміка Беларусі ў I квартале спрацавала дастаткова паспяхова, рост валовага ўнутранага прадукту на 10,5 працэнта ў студзені—сакавіку — гэта адзін з найлепшых паказчыкаў за апошняе гады: па тэм-пале росту ВУП прагноз выкананы па верхняй мяжы — 9 працэнтаў, і мы ўлічальную наблізіліся да асноўнага арэнчарна — 11 працэнтаў, які павіны быць вышэйшымі ўрада, адзначыў прэм'ер-міністр.

Пры гэтым прэм'ер-міністра адзначыў, што эканоміка Беларусі ў I квартале спрацавала дастаткова паспяхова, рост валовага ўнутранага прадукту на 10,5 працэнта ў студзені—сакавіку — гэта адзін з найлепшых паказчыкаў за апошняе гады: па тэм-пале росту ВУП прагноз выкананы па верхняй мяжы — 9 працэнтаў, і мы ўлічальную наблізіліся да асноўнага арэнчарна — 11 працэнтаў, які павіны быць вышэйшымі ўрада, адзначыў прэм'ер-міністр.

Пры гэтым прэм'ер-міністра адзначыў, што эканоміка Беларусі ў I квартале спрацавала дастаткова паспяхова, рост валовага ўнутранага прадукту на 10,5 працэнта ў студзені—сакавіку — гэта адзін з найлепшых паказчыкаў за апошняе гады: па тэм-пале росту ВУП прагноз выкананы па верхняй мяжы — 9 працэнтаў, і мы ўлічальную наблізіліся да асноўнага арэнчарна — 11 працэнтаў, які павіны быць вышэйшымі ўрада, адзначыў прэм'ер-міністр.

Пры гэтым прэм'ер-міністра адзначыў, што эканоміка Беларусі ў I квартале спрацавала дастаткова паспяхова, рост валовага ўнутранага прадукту на 10,5 працэнта ў студзені—сакавіку — гэта адзін з найлепшых паказчыкаў за апошняе гады: па тэм-пале росту ВУП прагноз выкананы па верхняй мяжы — 9 працэнтаў, і мы ўлічальную наблізіліся да асноўнага арэнчарна — 11 працэнтаў, які павіны быць вышэйшымі ўрада, адзначыў прэм'ер-міністр.

Пры гэтым прэм'ер-міністра адзначыў, што эканоміка Беларусі ў I квартале спрацавала дастаткова паспяхова, рост валовага ўнутранага прадукту на 10,5 працэнта ў студзені—сакавіку — гэта адзін з найлепшых паказчыкаў за апошняе гады: па тэм-пале росту ВУП прагноз выкананы па верхняй мяжы — 9 працэнтаў, і мы ўлічальную наблізіліся да асноўнага арэнчарна — 11 працэнтаў, які павіны быць вышэйшымі ўрада, адзначыў прэм'ер-міністр.

Пры гэтым прэм'ер-міністра адзначыў, што эканоміка Беларусі ў I квартале спрацавала дастаткова паспяхова, рост валовага ўнутранага прадукту на 10,5 працэнта ў студзені—сакавіку — гэта адзін з найлепшых паказчыкаў за апошняе гады: па тэм-пале росту ВУП прагноз выкананы па верхняй мяжы — 9 працэнтаў, і мы ўлічальную наблізіліся да асноўнага арэнчарна — 11 працэнтаў, які павіны быць вышэйшымі ўрада, адзначыў прэм'ер-міністр.

Пры гэтым прэм'ер-міністра адзначыў, што эканоміка Беларусі ў I квартале спрацавала дастаткова паспяхова, рост валовага ўнутранага прадукту на 10,5 працэнта ў студзені—сакавіку — гэта адзін з найлепшых паказчыкаў за апошняе гады: па тэм-пале росту ВУП прагноз выкананы па верхняй мяжы — 9 працэнтаў, і мы ўлічальную наблізіліся да асноўнага арэнчарна — 11 працэнтаў, які павіны быць вышэйшымі ўрада, адзначыў прэм'ер-міністр.

Шмат моладзі працуе ў калектыве наваградскай швейнай фабрыкі — аднаго з перадавых прадпрыемстваў айчынай лёгкай прамысловасці. Гэты здымак змяшчае нашых чытачоў з эканамістам Наталляй Разінкевіч. Вясновае кветкі і добры настрой спрыяюць плённай працы не толькі гераіні гэтага здымка, але і ўсяму калектыву швейнікаў.

Table with 2 columns: Currency, Exchange rate. Includes USD, EUR, RUB, BYR, etc.

Table with 2 columns: Currency, Exchange rate. Includes USD, EUR, RUB, BYR, etc.

Table with 2 columns: Currency, Exchange rate. Includes USD, EUR, RUB, BYR, etc.

Table with 2 columns: Currency, Exchange rate. Includes USD, EUR, RUB, BYR, etc.

Table with 2 columns: Currency, Exchange rate. Includes USD, EUR, RUB, BYR, etc.

Шмат моладзі працуе ў калектыве наваградскай швейнай фабрыкі — аднаго з перадавых прадпрыемстваў айчынай лёгкай прамысловасці. Гэты здымак змяшчае нашых чытачоў з эканамістам Наталляй Разінкевіч. Вясновае кветкі і добры настрой спрыяюць плённай працы не толькі гераіні гэтага здымка, але і ўсяму калектыву швейнікаў.

РУП «Навагрудская швейная фабрика»: ДАСКАНАЛАСЦІ НЯМА МЕЖАЎ

Гісторыю Навагрудскай швейнай фабрыкі можна лічыць тыповай як і для большасці айчынных прадпрыемстваў, што нарадзіліся на стыку ваеннага ліхалецця і пасляваенных гадоў. Свой адлік прадпрыемства бярэ з другой паловы 1944 года.

Развіццё фабрыкі адбывалася на фоне росту беларускай эканомікі і дабрыту нашых людзей. «Чорныя дні» насталі разам з набліжэннем нашай краіны самастойнасці, калі вытворчыя і дзелавыя сувязі былі страчаны, а пазнаёна працаваць было немагчыма з-за адсутнасці сыравіны, працоўнай дысцыпліны і эканамічнай незразумеласці. Як вынік — страта рынкаў збыту і далейшае скочванне прадпрыемства разам з працоўным калектывам у нейкую бездзядзьку, адкуль прасвету нябачна.

На шчасце, застойны перыяд скончыўся разам з прыходам на пост кіраўніка чалавека новай фармацыі і перадавых поглядаў — Аліны БАХАР. Як тут не скажаць пра чалавечы фактар! Так, новы дырэктар быў як адзінокаі вайна на поле бітвы, але ж ён не быў у адзіноце. Людзі, а гэта ў

асноўным жанчыны, засумавалі па сапраўднай працы. І хоць у іх памяці яшчэ захаваўся сумны момант з жыцця, калі ледзь не трэба было хадзіць па міласці, каб выжыць, яны дружна ўзяліся выпраўляць сітуацыю. Аліне Івануане і яе камандзе вывесці прадпрыемства «у людзі» удалося ў сціслыя тэрміны.

Цяпер фабрыка займае перадавыя пазіцыі ў Навагрудскім раёне. За гады існавання прадпрыемства не толькі прайшло загартоўку, але і набыло велізарны вопыт у вытворчасці швейных вырабаў. На сёння асартымент прадукцыі, якую выпускае РУП «Навагрудская швейная фабрыка», даволі шырокі і разнастайны. Прадпрыемства спецыялізуецца на выпуску касцюмаў, пінжакоў і штаноў для мужчын і хлопчыкаў усіх узроставых груп.

Сучаснае абнаўленне асартыменту швейных вырабаў з улікам змянення кан'юнктуры рынку з'яўляецца адным з найважнейшых індэкатараў дзеловай актыўнасці прадпрыемства і яго канкурэнтаздольнасці.

У дырэктара Аліны БАХАР замежны госьць. З чарговымі дзелавымі прапановамі прыехаў прадстаўнік французскай фірмы Ленер Кардзье спадар Фрыдэрк ЛЕНЕР.

РУП «Навагрудская швейная фабрыка» — гэта:

- касцюмы мужчынскія;
- касцюмы дзіцячыя;
- пінжакі мужчынскія;
- пінжакі дзіцячыя;
- штаны мужчынскія;
- штаны дзіцячыя.

НАШЫ РЭКВІЗИТЫ:
Рэспубліка Беларусь,
231400, Гродзенская вобласць,
г. Навагруд, вул. Савецкая, 39
тэл.: (+375 1597) 23 6 63
тэл/факс: (+375 1597) 23 6 89
e-mail: shveia@mail.grodno.by

За якасцю гатовай прадукцыі сочаць кантралёры Валянціна ЦЕЦЬРЮК і Марыя САКОЙДА.

Сёння прадпрыемства працуе пад гандлёвай маркай CREDO. Можна не сумнявацца, што вытворчае крэда прадпрыемства — якасць заўсёды і ўсюды. Невыпадкова, відзец, у партнёра фабрыкі многія замежныя кампаніі. Генеральны дырэктар прадпрыемства Аліна Бахар упэўнена, што шматгадовае супрацоўніцтва з фірмамі

кашмір, воўна, шэрсць, поліэстэр, лён, сукно, віскоза і іх разнастайныя спалучэнні.

Вялікі вопыт работы, выкарыстанне высака якасных тканін вядомай вытворцаў, фурнітуры вышэйшай якасці, а таксама строга кантралююць усе стадыйныя вытворчасці дазваляюць РУП «Навагрудская швейная фабрыка» вырабляць пра-

мамі і прызамі. Прэміяй Урада Рэспублікі Беларусь «За дасягненні ў галіне якасці» і шматлікімі іншымі ўзнагародамі.

Фабрыка аснашчана сучасным швейным абсталяваннем такіх замежных фірмаў, як JUKI, BROTH-ER, RIMOLDI, PFAFF, DURKOPP, SINGER і некаторых іншых; сістэмай аўтаматычнага праектавання САПР фірмы INVESTRONIKA (Іспанія); укаранёна новае тэхналагічнае абсталяванне для вільготна-целовай апрацоўкі BRISAY (Германія).

З такім сучасным прасам працуе Іна ЛАЎСКАЯ.

У мэтах павышэння эфектыўнасці працэсу кіравання якасцю на РУП «Навагрудская швейная фабрыка» ў 2004 годзе сістэма менеджменту якасці сертыфікавана на адпаведнасць патрабаванням СТБ ISO 9001-2001.

Еўрасаюза, США і Расійскай Федэрацыі сёння станюча сказваюцца на імідзі фабрыкі. Асартымент прадукцыі, якая вырабляецца з давальніцкай сыравіны заходніх і расійскіх партнёраў, вызначаецца вялікай разнастайнасцю. У гэтым спісе — касцюмы мужчынскія, жакеты, спадніцы, штаны, сукенкі, блузкі, прафесійнае адзенне. Вельмі шырока пералік тканін, якія выкарыстоўваюцца на вытворчасці —

дукцыю, якая адпавядала б патрабам і пажаданням самага адмысловага пакупніка. **Галоўная асаблівасць прадукцыі прадпрыемства — унікальнае спалучэнне добрай якасці і нізкай цэны, што робіць адзенне даступным самым разнастайным сляям насельніцтва.**

Высокая паказчык у рабоце і якасці прадукцыі прадпрыемства адзначаны міжнароднымі дыпло-

Выкарыстанне высака якасных тканін вядомых еўрапейскіх вытворцаў, фурнітуры вышэйшай якасці, а таксама жорстка кантралююць на ўсіх стадыях вытворчасці робяць адзенне РУП «Навагрудская швейная фабрыка» запатрабаваным шырокім колам пакупнікоў.

Мадэльер-канструктар Алена ГЛАДКАЯ.

У фірменнай краме гасціна сустракае прадзішчыца Тацяна ЛІПАК.

ФІРМЕННЫЯ МАГАЗІНЫ

- Навагруд, вул. Савецкая, 39. Тэл. +375 1597 2 29 04
- Магілёў, вул. Каралева, 20. Тэл. +375 222 26 19 31
- Мінск, вул. Ташкенская, 7. Тэл. +375 17 340 99 99
- Мінск, ГЦ «Ждановічы», вул. Ціміразева, 25, салон «Мір моды-5», г.п. № 31

НАС ВЕДАЮЦЬ

2002 год — дыплом 11-й Міжнароднай выставы-кірмашу БелТэкс

2002 год — дыплом «За добрасумленнае супрацоўніцтва з партнёрамі»

2003 год — дыплومی Прэфекта Паўночна-Заходняй адміністрацыйнай акругі г. Масквы «За стыль, дызайн і каханне да мужчын», «Гродзенская вобласць — масквічам»

2003 год — дыплом 13-й Міжнароднай выставы-кірмашу БелТэкс «За высокую якасць і асартымент»

2003 год — дыплом лаўрэата конкурсу «Лепшыя тавары Рэспублікі Беларусь» у намінацыі «Штаны мужчынскія»

2003 год — прэмія Гродзенскага аблвыканкама за дасягненні ў галіне якасці

2006 год — дыплом кірмашу «Мінск-Балашыха»

2006 год — дыплом 11-га адкрытага конкурсу мадэльераў-дизайнераў і дэманстратараў адзення «Белая Амфара-2006» і 3-я прэмія за калекцыю «Візіцеры» ў намінацыі «Дзеці»

2006 год — дыплом 19-й Міжнароднай выставы-кірмашу па оптым продажам тавараў лёгкай прамысловасці «Беллеграм» — пераможца конкурсу ў намінацыі «За высокую якасць асартыменту»

2006 год — прэмія Урада Рэспублікі Беларусь «За дасягненні ў галіне якасці»

Сельскагаспадарчы вытворчы камбінат «Прынёманскі»: ДА НОВЫХ ПЕРАМОГ ПРАЗ ЦЯРНІСТЫ ШЛЯХ

На сельскагаспадарчым карце краіны сёння не вельмі проста знайсці моцную з фінансава-эканамічнага і кадравга боку гаспадарку. Але насперак усім жыццёвым рэаліям ёсць такія рэнтабельныя вытворчасці, якія не маюць статус «срыты» і не дацэплены да птушкафабрыкі, банка альбо дэстапапрацоўчага прадпрыемства. Адзін з такіх адрасатаў знаходзіцца ў наваколлі Навагрудка з цэнтральнай сядзібай у вядомай Любчы, адкуль у свой час выйшла нямяла вядомых у Беларусі людзей.

Галоўная спецыялізацыя гаспадаркі — РАСЛІНАВОДСТВА

У 2008 годзе збожжавых і зернебабовых культур у СВК будзе пасяна на плошчы 1184 га. Прычым гэтую работу, як мяркуюцца, зро-

дзяць у сваім балансе каля 15 тысяч галоў буйной рагатай жывёлы і свіней, немагчыма абсціся без уласнай кармавой базы.

Асаблівая ўвага надзяляецца ЖЫВЁЛАГАДОЎЛІ

Сёлета плануецца вырабіць каля 8830 тон малака, 645 тон — ялавічыны і 1387 тон свінны. Для павелічэння грашовай вырочкі ад

Тэрыторыя Любчы багатая на маляўнічыя лясы і ўраджайныя палеткі, — значыць яго старшыня Іван ЯРМАЦ.

СВК «Прынёманскі» — гэта дзеціцца цяперашняга старшыні Навагрудскага райвыканкама Анатоля Кулака. Праўда, кіраўнік раённай «вертыкалі» зазначае, што гэтыя абставіны не падстава, каб даваць землякам нейкія прэфэрэнцыі ў вытворчасці. Ды і ці трэба яны. У «Прынёманскім», які аб'ядноўвае ў сабе 24 населеныя пункты, і агульная зямельная плошча звыш 13,5 тысячы гектараў, з якіх ільвіная доля прыходзіцца на сельскагаспадарчыя землі, людзі ўмелі заўсёды працаваць так, каб не сорамна было перад суседзямі.

Дырэктар СВК «Прынёманскі» Барыс КАРПОВІЧ пракаментаваў гэтыя фатаздымкі так: там, дзе калісьці аратай ішоў за сахой, сёння працуе самая сучасная энергааснашчана тэхніка.

Другім накірункам дзейнасці СВК «Прынёманскі» з'яўляецца **КОРМАВЫТВОРЧАСЦЬ**

У структуры шматгадовах траў пачэснае месца займаюць пасевы бабовых культур (каношына лугавая, люцэрна, каношына белая). У сістэме аднагодковых культур на першых ролях бабовыя (віка, лубін, пяслошка) і авёс. На зялёную масу плануецца пусціць рапс яравы, раздзяку алейную, пасевы проса і пайзы.

Як навінка: на адным з вытворчых участкаў плануецца наладзіць коннагадоўлю. Гэ- таму будзе спрыяць і наяўнасць вялікіх сенакосных плошчаў.

Традыцыйна сельскагаспадарчыя з'яўляецца даволі энэргаёмістай галінай айчынай эканомікі. У рамках дзяржаўнай праграмы па энэргазберажэнні тут летас былі распрацаваны мерапрыемствы па зберажэнні паліўна-энэргетычных рэсурсаў. У выніку спажыванне электраэнергіі скарацілася на 22 працэнты ў параўнанні з папярэднім годам, расход дызельнага паліва — на 8 працэнтаў, бензіну — на 35 працэнтаў.

Сёлета таксама распрацаваны адпаведныя планы па эканоміі электраэнергіі і гаруча-змазачных матэрыялаў.

Увогуле ў СВК «Прынёманскі» лічаць, што ў гаспадарцы маюцца рэзервы і магчымасці для дасягнення яшчэ большай эфектыўнасці ў рабоце. А гэта значыць, што ім ёсць да чаго імкнуцца.

Безумоўна, вялікі маштаб вядзення гаспадаркі, якая складаецца з дзесятка фермаў буйной рагатай жывёлы і свінней, трох машынных двароў, цэнтральнай майстэрні па рамонт сельгастэхнікі, лесазавада і цэха па вытворчасці камбікармоў, накладвае вялікую адказнасць за больш чым паўтысячы працоўны калектыв, які адчувае сябе сацыяльна абароненай праслойкай нашага грамадства з дастойным заробкам, умовамі працы і жыцця.

бываюць два пасяўныя аграгаты імпартнай вытворчасці ў «партнёрстве» з замежнымі трактарамі «Джон-Дэір» у кругласутачным рэжыме. Для атрымання заплачанага ўраджаю збожжавых і зернебабовых культур і валавога збору зерня пасевы будзе праведзены насеннем толькі высокіх рэпрадукцый і ўнесены мінеральны ўгнаенні пад поўную патрэбу ў адпаведнасці з самымі высокімі стандартамі.

Безумоўна, у планах гаспадаркі — нарыхтоўка на ўласных лугавых плошчах вітаміннага сена, сенажу і сіласу.

продажу малака павышэння патрабаванні будучы прымянення да яго якасці. Цяпер за кошт новай тэхналогіі даення кароў і ахалоджвання малака з'явілася магчымасць рэалізоўваць малако гатунку «Экстра». Таксама ў гаспадарцы для павышэння вытворчасці малака збіраюцца ўзмацніць кантроль за аднаўленнем статку. Рэканструкцыя камбікормавага цэха дазволіла наладзіць вытворчасць камбікорму для ўсіх груп свіней і буйной рагатай жывёлы. Закуплена камі'ютарная праграма («Кармы») для разліку рацыёнаў, што дазволіць збалансаваць іх па пажыўнасці і па кошце. Такія апытаныя харчовага набору для жывёл станючы чынам павінна адбуда на сярэднясутачных прывагах пагаляю.

Ёсць у Любчы абеліск, які нагадвае пра яе гістарычнае мінулае.

Мясцовая дзятва на занятках у нядзельнай школе, якая створана пры праваслаўным храме ў гонар прарока Іліі.

монстр у сваім рэгіёне, якому па сілах вырашэнне найскладанейшай задачы — каб накарміць краіну.

Сяўбе — дарогу **ХОД ПАСЯЎНОЙ У НАВАГРУДСКІМ РАЁНЕ**

Плошча ворыва ў гаспадарках Навагрудскага раёна — 39 012 га. Яравы пасевы складае 19 185 га, з іх яравых збожжавых і зернебабовых — 9871, або 52 працэнты ад яравых пасеваў; цукровых буракоў — 1300 га, кукурузы — 6700, у тым ліку на зерне — 1500 га, лёну — 460, бульбы — 300, аднагодковых траў — 421 га.

У сакавіку 2008 года, ужо пасля пачатку пасяўной, у раёне выпала шмат снегу, які ляжаў на працягу тыдня, затым рэгулярна ішлі дажджы. Для гарыстага рэльефу і цяжкіх глебаў Навагрудскага раёна такія ўмовы надвор'я стрымліваюць ход пасяўной. Нягледзячы на гэта на 22.04.2008 года засеяна: збожжавымі і зернебабовымі — 7281 га (75% да плана); цукровымі буракамі — 489 га (38%), лёнам — 56 га (12%).

Усяго яравы пасевы праведзены на плошчы 8114 га, або 42 працэнты да плана.

Азімыя збожжавыя першы раз падкормлены на плошчы 10 141 га — 100 працэнтаў. Вядзецца другая падкормка азімых (падкормлена 23% плошчаў).

Шматгадовае травы падкормлены на 84 працэнтах плошчаў, лугавыя ўгоддзі — на 52 працэнтах.

СВК «Прынёманскі» Навагрудскага раёна

Плошча ворыва — 4618 га. Яравы пасевы — 2634 га. На 22.04.2008 г. засеяна яравымі 1375 га, або 52 працэнты, у тым ліку засеяна збожжавымі і зернебабовымі 1184 га (102%), цукровымі буракамі пры плане 300 га засеяна 135 га (45%), лёнам — 100 працэнтаў.

Працягваецца пасевы кукурузы, аднагодковых траў, пасадка бульбы.

Запрашаем да супрацоўніцтва!

Рэспубліка Беларусь, 237425, Гродзенская вобласць, Навагрудскі раён, г.п. Любча
Тэл.: (+375 1597) 2 17 36, (+375 1597) 71 5 06 (факс)
УНП 500001157

Больш за ўсіх вяскоўцаў ведае пра гісторыю роднага краю Міхаіл Карповіч, які кіруе школьным народным музеем.

Тут ляцца Нёман срэбнаводны.

ГРОШЫ ДЛЯ СЕЛЬСАВЕТА: ДАТАЦЫЯ, ПАДАХОДНЫ ПАДАТАК І ЗАРОБЛЕНАЕ САМАСТОЙНА

Капачоўскі сельскі Савет дэпутатаў, што ў Мсціслаўскім раёне, заробіць сёлета каля 40 мільёнаў рублёў. Гэта сума складаецца з зямельнага падатку, даходаў ад здачы ў арэнду памяшканняў у будынку сельскай улады, падатку на нерухомасць, дзяржаўнай пошліны і падатку з продажу.

На жаль, заробленія грошы складаюць толькі 30 працэнтаў ад мінімальнага патрэбаў сельсавета, на тэрыторыі якога ў 12 населеных пунктах жывуць 1,5 тысячы чалавек. Таму, як і ўсе сельсаветы вобласці, Капачоўскі атрымлівае датацыю. Сёлета гэта больш за 100 мільёнаў рублёў.

— Разумеецца, заробіць больш самім праблематычна, — тлумачыць старшыня сельвыканкама Аляксандр Скальцоў. — З агракультурызмам у нас не атрымліваецца: няма ў нас ні помніку гісторыі, ні прыгожых вадаёмаў для прыцягнення гасцей. Меркавалі зрабіць камунальнаму гаспадару для аказання вясковым розных паслуг. Але на нашай тэрыторыі ёсць трываля буйная сельская гаспадарка, якая дапамагае людзям. Праўда, працэс узбуднення гаспадарак ідзе шпаркімі тэмпамі, таму ў будучым свой камунгас, верагодна, стане перспектывай справа.

Нават разам з датацыямі 141 мільёна рублёў, з якога сёлета складаецца бюджэт Капачоўскага сельсавета, «ні на што не хапае». Тут гаворыць, што калі сядзець і нічога не рабіць, то грошай дастаткова. А калі вырашаць праблемы жыцця людзей, то сродкаў катастрофічна не стае.

— У нас сёлета на добраўпарадкаванне выдаткавана 20 мільёнаў рублёў, — расказвае Скальцоў. — Фінансісты вылічылі гэтую суму з разліку на колькасць жыхароў, але не ўлічылі будаўніцтва аграгарадка. Таму давядзецца рабіць суботнікі, прыцягваць грошы людзям.

Шчыра адно актуальнае пытанне сельсавета — гэта дарогі. Нібыта іх павінны былі перадаць спецыялізаваным арганізацыям на абслугоўванне, але гэта так і не зроблена. А дарогі трэба чысціць і грэйдзіраваць, і пакуль гэта робіць з ветлівай просьбы мясцовай улады. «Але трэба вырашаць пытанне і даваць дадатковае фінансаванне, — каментуе старшыня. — Цяпер мынама зрабіць усё, толькі грошы трэба плаціць».

Праблему з грашмамі ў бюджэтах сельскіх Саветаў цяпер актыўна абмяркоўваюць у сувязі з «віцебскім эксперымантам». Там сельсаветам адалі частку падаходнага падатку, які плаціць сельсаветы працаўнікі.

— Мне падаецца, што гэта ідэя нядрэнная, — лічыць Аляксандр Скальцоў. — Бо многія кажуць: маўляў, я плачу падаткі, а вы нічога не робіце для мяне. Нібыта яны распускаюцца ў прастору. Калі б грошы заставаліся ў нашым бюджэце, і мы рабілі за іх канкрэтныя справы, то людзі і гаспадаркі бачылі б вынікі. Хоць трэба ўсё яшчэ пралічыць — што даць такая сістэма.

Калісьці, узгадваючы на месцы, і ў Магілёўскай вобласці сельсаветы атрымлівалі адлічэнні ад падаходнага падатку. Цяпер яго замянілі на падатак з продажу: той жа Капачоўскі сельсавет па гэтым артыкуле атрымае сёлета 30 мільёнаў рублёў.

— Я ведаю пра ініцыятыву Віцебскай вобласці, — сказала старшыня Слаўгарадскага раённага Савета дэпутатаў Таццяна Кананчук. — Там дыферэнцавана кожнаму сельсавету далі працэнт падаходнага падатку, каб уласныя даходы бюджэту складалі 70 працэнтаў, а 30 працэнтаў — датацыя. А ў нас, на жаль, без падаходнага падатку дакладна наадварт: 30 працэнтаў даходаў, і 70 — датацыя. Такія магчымасці нашых сельскіх раёнаў.

Гаворыць, што з 16 крыніц фінансавання бюджэта сельскіх Саветаў, прапанаваных у вядомым Указе № 21, у лепшым выпадку задзейнічаны толькі 7. Аднак і астатнія крыніцы, сцвярджаюць на месцах, не зробіць сельсаветы значна багацейшымі. Напрыклад, ад арэнды зямлі можна атрымаць чыста сімвалічныя сумы, тым больш у такім раёне, як Слаўгарадскі, які пацярпеў ад чэрнобыльскай аварыі.

— За рэгістрацыю аб'ектаў агракультурызма плаціць адну базавую велічыню, — каментуе Кананчук. — Гэта, зразумела, капейкі, але трэба вучыцца пашыраць крыніцы, прыцягваць сродкі. Трэба гэтыя «нітачкі» развіваць, умацоўваць уласныя даходы на сваёй тэрыторыі.

Аднак змяніць карціну фарміравання бюджэту сельскіх Саветаў можна толькі дзякуючы падаходнаму падатку. У Слаўгарадскім раёне мяркуюць, што было б лагічна, калі падатковыя адлічэнні працаўнікоў з сельскагаспадарчых кааператываў і прадпрыемстваў часткова накіроўваліся на развіццё тэрыторыі.

— І на справадчаным сходах скажаць людзям, што з гэтых грошай добраўпарадкавалі калодзежы, вырашылі канкрэтныя праблемы, зрабілі справы, — разважае старшыня райсавета. — І людзі б бачылі, што і як зроблена за іх падаткі. І ў сельсавета была б зацікаўленасць падтрымліваць прадпрыемствы і арганізацыі, якія месцяцца на яго тэрыторыі. Нібыта грошы і грошы, адкуль бы яны ні паступілі, але сэнс розны.

Шчыра памятаюць у Слаўгарадскім раёне, як у Васькавіцкім сельсаветце, калі яшчэ былі адлічэнні падаходнага падатку, за кошт перавыканання даходнай часткі набылі новы аўтамабіль і добраўпарадкавалі адну вёску. А сёння свае даходы ў Васькавічах складаюць толькі 26 працэнтаў.

— Трэба здымаць некаторыя абмежаванні, якія сёння ёсць, — падказвае Таццяна Кананчук. — Напрыклад, грошы, атрыманыя за прыватызцыю дома, можна накіраваць толькі на рамонт новага дома. А калі ён не патрэбны? Сродкі пойдуць з бюджэту сельсавета ў раённы бюджэт... Альбо плата за рэгістрацыю цысцовага пражывання. За квартал набягае тысяч 200 рублёў. Гэта не самая малая сума для сельсавета, але грошы ідуць у раён. Таму што па Указе № 21 гэта крыніца не падтрымліваецца.

У Мсціслаўскім раёне згодныя, што трэба настолькі шукаць дадатковыя крыніцы даходаў. Напрыклад, у Капачоўскім сельсаветце 11 прадпрыемстваў плаціць адзіны падатак, і ў мясяц гэта 1,4 мільёна рублёў. Старшыня Аляксандр Скальцоў прапануе, каб гэтыя грошы пакаліся ў бюджэце сельсавета. 16 мільёнаў (у год) нічога не вырашаць для раённага бюджэту, затое на месцы іх можна было б выдаткаваць на такое актуальнае добраўпарадкаванне дарог.

— Але так ці інакш, увогуле бюджэт сельскага Савета залежыць ад працы сельскагаспадарчых прадпрыемстваў, ад іх прыбыткаў і заробкаў людзей, — зазначае Скальцоў. — Адкуль бы грошы ні адлічалі і як бы іх ні называлі — гэта, у рэшце рэшт, не мае вялікага значэння. Галоўнае, каб у нас павялічвалася колькасць насельніцтва і даходы людзей. Цяпер у вёсках будуюцца жылыя дамы, і з гэтым таксама звязаны нашы надзеі. Мы садзім сада, адкрываем новыя вытворчасці. А вось калі сельскае насельніцтва будзе памяншацца, тады нам будзе вельмі складана ўтрымліваць у належным парадку ўсю інфраструктуру.

Сваё меркаванне наконт «віцебскага вар'янт» выказаў па просьбе «Местного самоуправления» і старшыня Магілёўскага абласнога Савета дэпутатаў Уладзімір Панцохоў. Лідар дэпутатаў вобласці эксперымент падтрымлівае, але з агароўкамі.

— У прынтцыпе, грошы ў бюджэт сельсавета паступаюць — тым ці іншым спосабам, — гаворыць Уладзімір Панцохоў. — Аднак адлічэнні падаходнага падатку ў бюджэт сельсавета дазваляюць панаваць даходамі і выдаткамі, вырашаць загады, куды і колькі сродкаў трэба накіраваць для вырашэння актуальных праблем. Разам з тым ініцыятыва Віцебскай вобласці — гэта ў пэўнай ступені парушэнне Указа № 21, дзе сродкі крыніц фінансавання сельсавета няма такога артыкула, які падаходны падатак. Таму мне падаецца, што Савет па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання і Савет Рэспублікі павінны ацаніць вынікі эксперыменту на Віцебшчыне і зрабіць адзіную сістэму для ўсіх рэгіёнаў.

Разам з тым старшыня Магілёўскага аблсавета яшчэ раз нагадаў, што сельсаветам трэба шукаць даходы на сваёй тэрыторыі. На яго погляд, трэба ствараць механізмы брыгады для абслугоўвання вясцоўцаў, развіваць агракультурызм, кантраляваць нарыхтоўку грыбоў і ягад.

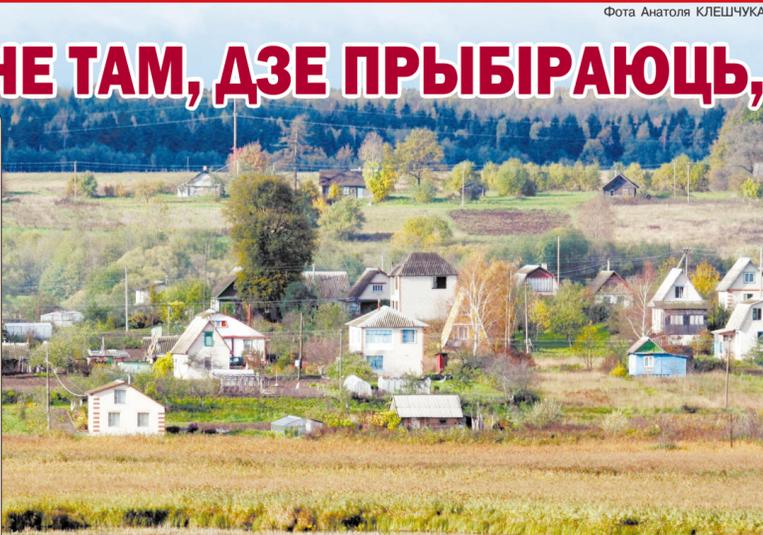
— Сельсаветы Магілёўскай вобласці паабяцалі выканаўчай уладзе, што сёлета 15 працэнтаў сродкаў у свае бюджэты яны заробяць самі, — падвёў рысу Уладзімір Панцохоў. — І я ўпэўнены, што так яно і будзе.

Ілона ІВАНОВА.

КАМПЕТЭНТНА

ЧЫСТА НЕ ТАМ, ДЗЕ ПРЫБІРАЮЦЬ,

З года ў год увага да пытанняў добраўпарадкавання населеных пунктаў і навадзнення парадку на зямлі павышаецца. Узростаюць патрабаванні да санітарнага стану і эстэтычнага выгляду лясных і водных масіваў, вёсак і пасёлкаў. Аднавядна, умацняюцца і адказнасць за парушэнні прыродаахоўнага заканадаўства. Як абстаяць справы з добраўпарадкаваннем на Міншчыне мы папрасілі расказаць галоўнага дзяржаўнага інспектара Мінскай вобласці па ахове навакольнага асяроддзя, старшыню Мінскага абласнога камітэта прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Уладзіміра ЗАКАБЛУКАВА.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

А ТАМ, ДЗЕ НЕ СМЕЦЦЯЦЬ

— Для таго, каб быў бачны становачы вынік, неабходны комплексны падыход, — тлумачыць Уладзімір Пятровіч, — зладжаная работа ўсіх службаў і структураў, якія маюць дачыненне да пытанняў добраўпарадкавання. Наш камітэт з'яўляецца асноўным каардынатарам у гэтым накірунку дзейнасці, аднак, многае залежыць ад санітарна-эпідэміялагічнай службы, камунальнай, дарожнай службы, службы дзяржаўнай лясной аховы, ад раённых і сельскіх выканкамаў, сельскагаспадарчых прадпрыемстваў, установаў інспектарату міліцыі і г.д. З часам мы выйдзем на еўрапейскі ўзровень стану добраўпарадкавання, аднак, на жаль, сёння даводзіцца канстатаваць, што да гэтага яшчэ далёка. Уземадзяненне ўсіх адказаў за добраўпарадкаванне структур яшчэ недастатковае. Як і работа кожнай з

іх паасобку. Па многіх пытаннях ёсць нараканы. Так, шэраг каналізацыйных калектараў, ачышчальныя збудаванні патрабуюць капітальнага рамонту. На многіх жыццёлагадоўчых фермах перапоўнены сховішчы гною, не выконваецца план па свечасовым вывазе арганічных адходаў. Для такіх комплексаў трэба набываць біягазавыя ўстаноўкі. Выгада ад іх двайная: яны выпрацоўваюць электраэнергію і павышаюць каэфіцыент біягасі адпрацаваных угнаенняў, а значыць, становача ўплываюць на ўрадлівасць зямель. Прынамсі, гэта яшчэ і выкананне Дырэктывы № 3. У недавальняючым стане знаходзяцца палосы адводу шашэйных і чыгуначных дарог, прыдарожных лясных насаджэнняў...

— Ведаю, што наконце лясных загараджалых палос валоса шмат спрэчак. Доўга не магі вызначыцца —

чыя гэта зона адказнасці. — Спраўды. Аднак іх у свой час садзілі менавіта дарожныя службы для таго, каб засцерагчы трасы ад моцных вятроў. Таму на апошняй нарадзе старшыня Мінскай вобласці вызначыў канкрэтна: на тэрыторыі Міншчыны адказнасць за стан загараджалых палос нясуць дарожнікі.

Недарацоўваюць і чыгуначнікі. Самі пугі яны прыбіраюць, а да палос адводу ў іх часткаў не даходзяць. Я сам выдаваў прадпісанні абласному кіраўніцтву чыгуначнага навадзнення парадку ў палосах адводу. Хоць гэта прапісана ў законе «Аб ахове навакольнага асяроддзя» — кожны на сваёй тэрыторыі павінен падтрымліваць парадок.

— У Мінскай вобласці раённай уздоўж дарог, у месцах

масавыя адпачынку стаялі кантэйнеры...

— ...якія, дзякуючы дачнікам, ператвараліся ў несанкцыянаваныя звалкі. Для адпачываючых у зоне адпачынку аднаго кантэйнера дастаткова, а для цэлага дачнага пасёлка, жыхары якога зносілі туды смецце, — не. Таму ад кантэйнераў вырашылі адмовіцца. Разлік быў на тое, што, па-першае, адпачываючыя будуць забіраць сваё смецце з сабой, а па-другое, у дачнікаў не стане нагоды размяшчаць свае адходы на кантэйнерных пляцоўках. Разлік аказаўся правільным. А кантэйнеры сёння ёсць на ўсіх АЗС, на пунктах прыдарожнага сэрвісу.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

З ВАДОЙ І БЕЗ ВАДЫ

Пасёлкаў Усходняй Жыткавіцкага раёна невялікі. Тут маецца адзін двухпавярховы 16-кватэрны дом, два двухпавярховыя па восем кватэр і 18 індывідуальных жылых дамоў. Усяго пяцьдзесят кватэр — такі жылёвы фонд гэтага населенага пункта. Народ па сваіх занятках тут самы розны, і жыве ён, як і паўсюдна, у сваіх клопатах. Адзін з іх — праблема з вадой. Справа ў тым, што ў пасёлку ёсць сістэма цэнтралізаванага водазабеспячэння.

Ды толькі яна працягла час не дзейнічае, бо знаходзіцца ў недавальняючым тэхнічным стане — па той прычыне, што мясцовае прыватнае сельскагаспадарчае прадпрыемства «Грабнёўскі» эксплуатавае не належным чынам.

Вось і пачалі жыхары пасёлка звяртацца са скаргамі ў розныя інстанцыі: навадззіць парадок! Калі не працуе помпа ў воданапорнай вежы, дык зрабіце рамонт або замяніце усё састарэлае. А ім у адказ: так, праблема ёсць, але пакуль яна будзе вырашана, карыстаюцца калодзежамі. Людзі прыручваюць: карыстаемся, але даводзіцца займаць чаргу (дарэчы, адзін з тых калодзежаў быў няспраўны, як пісаў у скарге жыхар Усходняга К. Міхальчанка) у шэсць гадзін раніцы, бо вада патрэбна і для сябе, і для жывёлы на падворках.

Адным словам, скарга далацела да сталіцы, адтуль яе пе-

распалі ў Гомельскі аблвыканкам, і ў пасёлкаў быў накіраваны спецыяліст з упраўлення жыллёва-камунальнай гаспадаркі. На месцы ўстанавілі: для таго, каб забяспечыць вадою насельніцтва пасёлка ў дастатковым аб'ёме, патрэбна будаваць новую артэзіянскую свідравіну і праводзіць мадэрнізацыю водаправодных сетак. Аблвыканкам у другім паўгоддзі плануе прадугледзець на гэта пэўныя фінансавыя сродкі, аб чым і праінфармаваны жыхары пасёлка. Скарга знаходзіцца на кантролі.

Жалеза ў водаправодах, нітраты ў калодзежах

Нам вядома статыстыка незадаволенасці людзей тым, што з-за парываў труб адбываюцца перабоі з вадой, што яна не лепшая якасці, што з краёвай ледзь чурчыць і г.д. Але тое, што людзі скардзяцца — факт, які нельга аспрэчыць. Вядома ісціна: вада павінна быць беспечнай у эпідэмічных і радыяцыйных адносінах, бяшкоднай па хімічным складзе. Як паведамілі ў Гомельскім абласным цэнтры гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя, на працягу некалькіх апошніх гадоў падчас праверак вады ўдзельная вага не-стандартных проб па мікрабіялагічных паказчыках складала па камунальных і ведамасных водаправодах 1,8 і 1,75 працэнта, а па санітарна-хімічных паказчыках — 27,4 і 39,9.

Праблемным на Гомельшчыне застаецца пытанне павышанага ўтрымання жалеза ў пітной вадзе. На сёння з 200 водабораў, дзе неабходны станцыі ўстаноўкі па абезжалезванню, асначаны імі толькі 54.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

НОВЫ КРОК

Цесныя эканамічныя сувязі паміж Рэспублікай Беларусь і Ніжагародскай вобласцю Расійскай Федэрацыі існуюць не адзін год. Ніжагародцы добра ведаюць прадукцыю нашых прадпрыемстваў бытавой тэхнікі, сельскагаспадарчай вытворчасці і г.д. За апошнія 5 гадоў агульны таваразварот паміж Ніжагародскай вобласцю і Беларуссю павялічыўся ў 4 разы і па выніках 2007 года перавысіў мяжу ў 500 млн долараў ЗША.

Днямі ў Мінску прайшла сустрэча Старшыні Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Геннадзя Навіцкага з дэлегацыяй Заканадаўчага Сходу Ніжагародскай вобласці. У склад дэлегацыі ўвайшоў і старшыня Асацыяцыі старшын прадстаўнічых органаў мясцовага самакіравання Ніжагародскай вобласці Юрый Манахоў.

Беларускія і расійскія парламентарыі абмеркавалі пытанні далейшага міжрэгіянальнага супрацоўніцтва, падпісалі Пратакол аб намерах паміж Саветам Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь і Заканадаўчым Сходам Ніжагародскай вобласці, а таксама Пагадненне аб супрацоўніцтве Савета па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання і Асацыяцыі старшын прадстаўнічых органаў мясцовага самакіравання.

Ідэя падпісаць адпаведнае пагадненне аб супрацоўніцтве на ўзроўні парламента нарадзілася нядаўна, паведаміў журналістам Старшыня Заканадаўчага Сходу Ніжагародскай вобласці Віктар Лунін. Агульнай задачай парламентарыяў абедзвюх краін ён назваў стварэнне такой заканадаўчай базы (і ў Беларусі, і ў расійскіх рэгіёнах), якая б дала магчымасць яшчэ больш поўна раскрыць вытворчым патэнцыялу і прадпрыемліцтву, кантактаванню ў галінах культуры, адукцыі і г.д.

— Супрацоўніцтва з рэгіёнамі Расіі — справа для нас не новая, аднак хацелі бы падкрэсліць, што мы, мяркую, упершыню выйшлі на рэальнае парламенцкае ўзаемадзеянне. І тут у нас поле дзейнасці не менш ёмкае, чым у выканаўчай уладзе, — падкрэсліў Геннадзь Навіцкі. — Безумоўна, пачнём мы з абмену вопытам, бо для стварэння адзінай дзяржаўнай неабходна гарманізацыя заканадаўства. Акрамя таго, любяць кантакты, любяць ўзаемаадносінны на такім высокім узроўні паспрыяць далейшаму ўмацаванню эканамічных і культурных сувязяў паміж Беларуссю і Ніжагародскай вобласцю.

З ім пагадзіўся і старшыня Асацыяцыі старшын прадстаўнічых органаў мясцовага самакіравання Ніжагародскай вобласці Юрый Манахоў.

- Будуючы агульную дзяржаву, нам давядзецца нешта мадэрнізаваць у заканадаўстве, у органах мясцовага самакіравання абедзвюх краін. Тое, што мы ўжо сёння зрабілі (падпісалі адпаведнае пагадненне), — безумоўна, становачы момант.

Інга МІНДАЛЁВА.

СУПРАЦОЎНІЦТВА

Пагадненне аб супрацоўніцтве падпісалі 21 сакавіка ў Магілёве старшыня Заканадаўчага Сходу Ніжагародскай вобласці Віктар Лунін і старшыня Магілёўскага абласнога Савета дэпутатаў Уладзімір Панцохоў.

Віктар Лунін цікавіць беларускі вопыт сумеснай працы дэпутатаў з выканаўчай уладай, накіраванай на паліпашэнне жыцця людзей. Дэпутаты з Магілёва мяркуюць, што трэба развіваць не толькі эканамічнае, але і гуманітарнае і культурнае супрацоўніцтва беларускіх і расійскіх рэгіёнаў. Гэта будзе працаваць на ўмацаванне сувязяў і саюзнай дзяржавы.

Ілона ІВАНОВА.

ВЯЛІКІЯ ДАТАЦЫІ НАРАДЖАЮЦЬ УТРЫМАНСКІ НАСТРОЙ

Са старшынёй Жлобінскага Савета дэпутатаў Міхаілам КАСЮКОВЫМ разважаем аб павышэнні ролі пярвічнага звяна ўлады. «Указ № 21 адкрывае новыя магчымасці для падняцця аўтарытэту сельскіх Саветаў», — гаворыць Міхаіл Васільевіч. — А разам з тым умацняюць і адказнасць за вырашэнне пытанняў жыццезабеспячэння насельніцтва».

У Жлобінскім раёне, як і ў іншых рэгіёнах рэспублікі, патрабаванні Указа рэалізуюцца на практыцы. Значна ўмацавалася матэрыяльная забяспечанасць сельвыканкамаў, якасна змяніўся склад кіраўнікоў сельскіх і пасялковых Саветаў... «Сёння, маючы такую базу, мы павінны гаварыць ужо аб аддачы — павышэнні эфектыўнасці работы сельвыканкамаў і паліпашэнні якасці жыцця ў населеных пунктах раёна, — упэўнены Міхаіл Касюкоў. — Немалаважную ролю ў гэтым адыгрывае аўтарытэт старшыні сельскага Савета».

— Дарэчы, сёння са старшынёй сельвыканкама ўзгадняюць і прызначэнне на пасаду кіраўнікоў прадпрыемстваў, якія знаходзяцца на тэрыторыі сельсавета...

— І мы падыходзім да гэтага пытання вельмі сур'ёзна. У Віцебскай вобласці, дзе я нядаўна пабываў з групай старшын райсаветаў, пайшлі яшчэ далей — сёння там узгадняюць са старшынёй сельскага Савета нават прэміраванне на прадпрыемствах, што знаходзяцца ў камунальнай уласнасці сельвыканкама. Пастараемся ўжараніць такі падыход і ў сябе. Увогуле нам усім, як і кажу, трэба зрабіць «культурную рэвалюцыю» ў сэнсе разумення ролі мясцовага кіравання і самакіравання. Што для гэтага неабходна? З аднаго боку, больш сур'ёзна стаўленне да падбору саміх старшын сельвыканкамаў. Каб гэта спраўдзілі былі аўтарытэтыя людзі, якія могуць і хоцьч браць на сябе адказнасць і, акрамя таго, валодаючы пэўнымі ведамі, напрыклад, у галіне сельскай гаспадаркі. А значыць, здольныя спытаць з кіраўнікоў СВК. Разам з тым яны павінны не ўхіляцца ад работы з насельніцтвам, падтрымліваць зносіны з людзьмі, быць у курсе іх праблем.

З іншага боку, мы павінны змяніць традыцыйнае стаўленне да пасады і ролі кіраўніка пярвічнага звяна. У тым ліку і з боку «высокіх» арганізацый. А то ў нас часам як бывае? Прыязджаюць на месца прадстаўнікі якога-небудзь міністэрства ці ведамства, бяруць з сабой у машыну кіраўніка СВК — і паехалі па аб'ектах. Пры гэтым старшыня сельвыканкама застаецца як бы «за кадрам»... А пачынаць трэба менавіта з яго. І пакуль мы не пераломім такое стаўленне да кіраўніка пярвічнага звяна ўлады, узняць яго аўтарытэт будзе справай складанай.

І яшчэ на адным моманце хачу засяродзіць увагу. Дапамагчы ўзняць аўтарытэт мясцовага самакіравання могуць і сродкі масавай інфармацыі. Дарэчы, «Звязда» сёння робіць спраўдзілі велькіую і патрэбную справу — выдае дадатак «Местное самоуправление», які ў нас чытаюць усё старшыні сельвыканкамаў. З цягам часу, думам, ён павінен перарасці ў больш саліднае выданне.

— Вы ж разумеете, што гэта вельмі дорага...

— Але ж і тэматыка — аб мясцовым самакіраванні, аб дзяржаўнай палітыцы ў дадзеным накірунку — дарагога каштуе. Калі размова ідзе пра дзяржаўныя інтарэсы, значыць, пра выдзяленне сродкаў на падтрымку выдання павінна клапаціцца дзяржава.

— Міхаіл Васільевіч, аўтарытэт мясцовай улады залежыць і ад здольнасці старшыні сельвыканкама вырашаць фінансавыя пытанні, і ад таго, як гаспадар тэрыторыі зможа разлічыць свой бюджэт...

— Сёлета ў нашым раёне бюджэт сфарміраваны не горш, чым у той жа Віцебскай вобласці, а ў грашовым эквіваленце, магчыма, нават і лепш. Але ў нас уласныя крыніцы складаюць толькі 30 працэнтаў ад бюджэту сельсаветаў, у той час як 70 працэнтаў — гэта датацыі. Мы, безумоўна, не пакрыўдзілі сельсаветы, мы запланавалі тое, што ім трэба было — але ж... запланавалі зверху.

Нехта скажа: якая розніца, адкуль паступаюць грошы? Абы ён! Але розніца ёсць. Вялікія датацыі нараджаюць утрыманскі настрой. А вось калі на тэрыторыі пакаюць падатак з продажу ці падаходны падатак з фізічных асобаў, то старшыня сельвыканкама адразу пачне цікавіцца і тым, як гандаль ідзе, і тым, як прадпрыемствы працуюць.

Акрамя таго, у нас напрацаваны ў некаторым сэнсе ўнікальны вопыт. Дэпутаты райсавета ў рамках закона прымаюць на сесіі разнашэ аб увядзенні дадатковых падаткаў на зямлю і на нерухомасць для прадпрыемстваў, размешчаных на тэрыторыі раёна. Атрыманыя сродкі мы акумуляем у раённым бюджэце і панава размяркоўваем на вырашэнне пытанняў, узятых старшынёй дэпутатаў камісій. На сёння гэта 27 пунктаў. Адзін з іх, напрыклад — фінансаванне матэрыяльнай базы для развіцця фізкультуры і спорту па месцы жыхарства. Таксама выдзелены грошы (100 млн рублёў) і на ачыстку калодзежаў. Іх будуць чысціць — паводле заявак і каштарыснай дакументацыі — падраздзяленні МНС. Такіх падраздзяленняў на тэрыторыі раёна 5, гэта вельмі зручна — кожнае адказвае за сваю тэрыторыю, свой «сектар». Каштарысы невялікія — 70—100 тысяч на адзін калодзеж. А на ўпарадкаванне — вядро, лавачку, накрывку — будуць збіраць грошы самі людзі. У перспектыве некалі «нічыйныя» калодзежы мы перададзім на баланс жыллёва-камунальнай гаспадаркі.

— Неаднойчы падчас вучобы на курсах павышэння кваліфікацыі ў Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь старшыні сельвыканкамаў ставілі пе-

рад прадстаўнікамі Міністэрства фінансаў пытанне: па якім прынтцыпе з раённага бюджэту выдзяляюцца сельсаветам сродкі на тое ж добраўпарадкаванне? Аднаму — 2 мільёны, другому — 10, трэціму — 20?

— Наколькі мне вядома, зараз рыхтуюцца бюджэтыны кодэкс, дзе паспрабуюць увесці пэўныя нарматывы бюджэтных заб

3 ВАДОЙ І БЕЗ ВАДЫ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

У цэнтры лічаць, што ўжо на стаў час першапачаткова праектаваць свідравіны ў ваданосных гарызонтах, размешчаных на глыбіні 120–150 метраў. Яны адпавядаюць гігенічным нарматывам утрымання жалеза. Гэта значыць, што лепш адзін раз патраціцца, чым потым праектаваць, будаваць і абслугоўваць станцыі абезжалезвання, тым больш, што некаторыя з іх працуюць неэфектыўна.

У 2006 годзе рашэннем абласнога Савета дэпутатаў № 259 зацверджана абласная праграма «Чыстая вада», у якой намерана палепшыць якасць водаправоднай вады, што ў пэўнай меры ўжо і дасягнута.

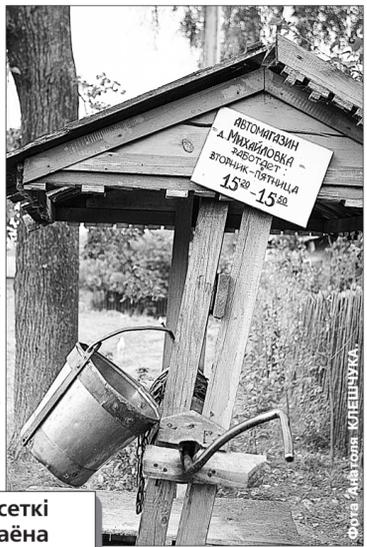
Для параўнання: калі ў 2006 годзе ўдзельная вага водаправодаў, на якіх праводзіўся вытворчы лабараторны кантроль, складала 52,4 працента, дык летас яна павялічылася на 15,4 пункта. У той жа час у шэрагу раёнаў на сельскіх водамасных водаправодах прадпрыемстваў АПК вытворчы лабараторны кантроль якасці вады не праводзіўся.

А што ж з грамадскімі калодзежамі, якіх у вобласці налічваецца больш за 14 тысяч і адкуль бяруць пітную ваду 2,2 працента гараджан і 49,5 працента вясцоўкі? Летас удзельная вага нестандартных проб вады па бактэрыялагічных паказчыках складала 21,7, а па санітарна-хімічных — 50,4 працента. Перавышаны гігенічныя нарматывы па мутнасці і ўтрыманні нітрату. За выяўлення ў час праверак парушэнні санітарна-тэхнічнага стану водаправодаў і калодзежаў (што прыводзіла да пагаршэння якасці вады), летас былі аштрафаваны 234 адказныя асобы, вынесена 248 пастаноў аб прыпыненні эксплуатацыі ўказаных аб'ектаў. Праверкі працягваюцца.

Тармазы?

На сёння на Гомельшчыне функцыянуюць 1664 цэнтралізаваныя сістэмы водазабеспячэння. Прый гэтым 573 водаправодны (34 праценты) знаходзяцца на балансе раённых камунальных службаў і 1091 — на балансе ведамстваў, у асноўным, прадпрыемстваў аграпрамысловага комплексу. Згодна з Указам Прэзідэнта ад 12 студзеня мінулага года № 21 «Аб павышэнні ролі органаў мясцовага кіравання і самакіравання» водаправодныя ва ўстаноўленыя заканадаўствам парадку павінны быць перададзены спецыялізаваным органам кіравання водаправодна-каналізацыйнай гаспадаркай, аб чым ёсць адпаведнае рашэнне аблвыканкама. У ім запісаны парадак перадачы. Так, да 1 студзеня 2008 года на свой ведамасны баланс камунальныя службы павінны былі прыняць 45 арцэзіянскіх свідравін, 133,7 кіламетра водаправодных сетак, 20,5 кіламетра сетак водаадвядзення, шэсць каналізацыйных помпавых станцый, сем ачышчальных збудаванняў. А што зроблена? Задане было выканана па каналізацыйна-

помпавых станцый і сетках водаадвядзення, перададзена дзесяць воданапорных вежаў. Па астатніх пазіцыях назіраецца адставанне: 56 працэнтаў арцэзіянскіх свідравін, 72 — сетак водазабеспячэння і 14 працэнтаў ачышчальных збудаванняў засталіся на балансах сель-

ФОТА А. ПІЎКІЎСКАЯ

Каналізацыйныя сеткі ў многіх вёсках раёна прыйшлі ў непрацатнасць. Каб аднавіць іх, няма грошай і ў гаспадарак, і ў камунальнай службы.

скагаспадарчых прадпрыемстваў.

Тут неабходна сказаць, што Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі прапанавала максімальна спрасціць працэс прыёму-перадачы аб'ектаў водазабеспячэння і каналізацыйных сельскіх населеных пунктаў, а аблвыканкам падтрымаў яго. Пералік мінімальна неабходнай дакументацыі на аб'екты, што перадаюцца, павінен уключаць у сябе пасведчэнні аб рэгістрацыі іх у Адзінны дзяржаўны рэгістр нерухомай маёмасці, рашэнні мясцовых выканаўчых і распарадчых органаў аб адводзе зямельных участкаў, тэхнічныя пашпарты на гэтыя аб'екты, пашпарты зонаў санітарнай аховы арцэзіянскіх свідравін, здымкі ці схемы размяшчэння і падключэння аб'ектаў, дагаворы на водазабеспячэнне і водаадвядзенне са спажываўцамі. Тым самым міністэрствам, аблвыканкам і ўпраўленнем ЖГК вобласці былі прыняты ўсе неабходныя арганізацыйныя меры па рэалізацыі мерапрыемстваў, намераных на 2007 год. І там, дзе райвыканкамы, камунальныя службы і сельгаспрадпрыемствы, як гаворыцца, узрадзіліся разам у адзін воз, справы пайшлі, зрушыліся з месца. У гэтым я ўпэўніўся, калі наведаўшы ў Буда-Кашалёўскі раён, дзе КСУПы «Камінтарн», «Дубавіцкі», «Патапуйскі» і «Чырвонаакцябрскі» павінны былі перадаць буда-кашалёўскім камунальным водаправодным сеткам.

І ў перадачу адбылася, — пацвярджаюць кіраўнікі гэтай арганізацыі Валерый Шуаг і начальнік аддзела ЖГК райвыканкама Пётр Стругацкі. Прыняць аб'екты прынялі. Але асноўныя цяжкасці — наперадзе. Напрыклад, калі ў «Чырвонаакцябрскім» сістэма каналізацыйнай водазабеспячэння, як гаворыцца, жывая, дык у «Дубавіцкім» яна непрацуючая, і тут патрэбна капітальны рамонт. У вёсцы Зялёны Дуб Марозавіцкага сельсавета каналізацыя цалкам непрацуючая, і таму адпампоўванне стокаў ідзе ў бочкі. У СВК «Губчы» ў водаправоднай сетцы многа пашкоджанняў, а гаспадарка не мае жадання перадаваць яе ЖГК — падлічыла, што тады давядзецца плаціць камунальнікам за ва-

А ЯК У ІХ?

РЫНАК УСЁ РАССТАВІЦЬ ПА МЕСЦАХ

Завяршылася стажыроўка ў Германіі групы прадстаўнікоў органаў мясцовай улады і кіраўнікоў цэнтраў падтрымкі прадпрыемстваў Брэсцкай, Магілёўскай і Мінскай абласцей. Беларускую дэлегацыю ўзначальваў намеснік старшыні бізнес-саюза прадпрыемальнікаў і наймальнікаў імя прафесара М.С. Куляўскага Вялянцін МАКАР. Наш карэспандэнт папрасіў яго расказаць аб гэтай паездцы.

— Вялянцін Іванавіч, чаму стажыроўка праходзіла пад эгідай вашага бізнес-саюза?

— Вельмі проста. Мы зараз сумесна з нямецкімі партнёрамі з Франкфурта-на-Одэры займаемся рэалізацыяй міжнароднага праекта «Садавінчанне развіццю сельскіх рэгіёнаў праз павышэнне эфектыўнай занятасці і канкурэнтаздольнасці малых прадпрыемстваў». Ён якраў і накіраваны на актывізацыю і падтрымку прадпрыемальніцкай ініцыятывы, развіццю самазаянтаў і станаўлення бізнесу менавіта ў невялікіх населеных пунктах. Гэты праект, дарчы, сугучны Указу Прэзідэнта «Аб дзяржаўнай комплекснай праграме развіцця рэгіёнаў, малых і сярэдніх гарадскіх пасяленняў на 2007–2010 гады». Ва ўказе ўтрымліваецца патрабаванне аб распрацоўцы і ажыццяўлення канкрэтных захадаў па заахаванні прадпрыемальніцтва там, дзе яго можа і павінна праявіць сябе. І наш праект, лічу, сур'

ёзны практычны крок да абуджэння дэзлавой актыўнасці працэздольнай і актыўнай часткі насельніцтва ў сельскай мясцовасці.

Але часам аднаго жадання бывае недастаткова, каб эфектыўна наладзіць справу. Вось таму мы разам з партнёрамі з адукацыйнага цэнтра з нямецкага горада Франкфурта-на-Одэры дамовіліся аб замежнай стажыроўцы ў Германіі. Ёе мэта — знаёмства з вопытам сумеснай работы органаў мясцовага самакіравання і бізнесу па вырашэнні на сваёй тэрыторыі актуальных надзённых праблем. Я мушу адзначыць, што нам давядзецца ўбачыць на свае вочы шмат новага, цікавага і вартага пераймання. Зразу ўтрымліваецца патрабаванне аб распрацоўцы і ажыццяўлення канкрэтных захадаў па заахаванні прадпрыемальніцтва там, дзе яго можа і павінна праявіць сябе. І наш праект, лічу, сур'

— Ну возьмем, бадай, самую складаную сацыяльную

проблему — беспрацоўе. У цяперашняй Германіі, як вядома, яна стаіць дэвіз востра, асабліва ў новых, так званых ўсходніх землях на тэрыторыі былой ГДР. Якія там формы работы ўзяты на ўзбраенне мясцовай улады?

— Наша група якраз і знаходзілася на зямлі Брандэнбург, дзе пасля аб'яднання і пераходу да рынкавай эканомікі ўтварыліся ў многім падобныя да нашых сацыяльныя праблемы. Прадстаўнікоў Беларусі вельмі зацікавіла дзейнасць цэнтра па падтрымоўцы і перакваліфікацыі кадраў у Франкфурце-на-Одэры. Там на дзень нашай арэгу новую прафесію атрымлівалі 400 чалавек. Гэта ўнікальна ўстаноў, якая не мае аналагаў у Германіі, ды і ў Еўропе. Асаблівае гэта ў тым, што там рыхтуюцца кадры рабочых спецыяльнасцяў шырокага спектра непасрэдна па зыўках канкрэтных работодаўцаў. А таму частку выдаткаў на навучальныя працэсы бяруць на сябе бюджэты мясцовай улады, а частку — фірмы. Яны, між іншым, уважліва сочаць за ходам падрыхтоўкі ці перакваліфікацыі кадраў, якія ў вызначаны тэрмін прыйдуць на іх прадпрыемствы. Таксама не ў баку мясцовай улады. Яна зацікаў-

БЛІЖЭЙ ДА ЛЮДЗЕЙ

ЧЫСТА НЕ ТАМ, ДЗЕ ПРЫБІРАЮЦЬ, А ТАМ, ДЗЕ НЕ СМЕЦЯЦЬ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)
— Аднак дачнікі могуць арганізаваць несанкцыянаваныя звалкі ў іншым месцы, напрыклад, у бліжэйшай лесапаласе...

— З гэтага года ўсе садаводчыя таварыствы павінны пераарганізаваць як юрыдычныя асобы і аўтаматычна (гэта вынікае з нормаў дзёночэга заканадаўства) — заключыць дагаворы са спецыялізаванымі службамі на вываз смецця. Вынікі такога рашэння ўжо відэочысныя — лясны сталі больш чыстымі, менш выяўляюцца несанкцыянаваныя звалкі.

Адначасу, што калі раней дачнікі супраціўляліся заключэнню дагавораў на вываз смецця, то цяпер у іх змяніўся менталітэт. Яны бачаць чысціню ў суседніх вёсках, аграгарадках і імкнуцца навесяці такі ж парадак у сябе. Сітуацыя мяняецца, аднак маруднымі тэмпамі. Справа ў тым, што ў службы ЖГК не хапае магунтасцяў. Неабходна ўзмацняць у матэрыяльна-тэхнічнай базе. Сёння ў камунальна-нікуа вобласці на балансе знаходзіцца больш за 1200 міні-палігонаў. Для іх абслугоўвання патрэбна тэхніка (паводлі падлікі саміх камунальных службаў для вырабцы таго, што прынята, выдзяляюцца ў цэнтралізаваным парадку ў патрэбных памерах.

У шэрагу раёнаў вобласці працэс перадачы цэнтралізаваных сістэм водазабеспячэння ажыццяўляецца краінае мурднымі тэмпамі. Так, у Брагінскім, Калінкавіцкім, Лоеўскім, Акцябрскім, Добрушскім, Пётрыкаўскім і Светлагорскім на балансе жыллёва-камунальных службаў знаходзіцца менш за 50 працэнтаў водаправодаў, якімі карыстаецца насельніцтва. У Лельчыцкім раёне толькі тры з іх абслугоўваюцца камунальнымі, а ў Ельскім — наогул адзін.

Дарчы, як вынік з размовы з намеснікам дырэктара жыллёва-камунальнага прадпрыемства «Ельскае» Сяргеем Хіжняковым, летас калектыву не былі перададзены на ведамасны баланс больш за дзесяць аб'ектаў сельгаспрадпрыемстваў. У Нараўлянскім раёне ў населеных пунктах Грушаўка і Дзяржынск арцэзіянскі свідравіны засталіся на балансе СВК «Антоніўка» і КСУП «Кіраўскае» з-за таго, што гэтыя гаспадаркі не маюць матэрыяльных плаціц за ваду. Тое ж самае з арцэзіянскіх свідравінай, воданпорнай вэскай і сеткамі ў Завайці (СВК «Чырвоны баец»). А сістэма водазабеспячэння ў Вербавічах не можа быць прынята на баланс жыллёва-камунальнага прадпрыемства «Нароўля» з-за балансаўтрымальніка, таго ж самага «Чырвонага байца» — няма ў яго мінімальнага пакета дакументаў, неабходнага для ажыццяўлення працэсу прыёму-перадачы.

Сярод праблем называецца таксама і такая: ў многіх населеных пунктах вобласці са спажываўцамі вядуць дыялог, а значыць, адсутнічаюць дагаворы па аказанні такіх паслуг. Хто возьме на сябе гэту работу і чаму яе не было?

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Укладніце, калі ласка, на чым баланс знаходзіцца

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Што найбольш радуе — у апошні час прыпыніўся адток працоўнай сілы з вёскі ў горад. А гэта праблема ў сувязі з развіццём Беларускага металургічнага заводу нас заўсёды вельмі непакоіла. Цяпер зарплата ў вёсках выжароў вырастлі — ёсць гаспадаркі, дзе зарплата па 450–600 тысяч. Жылё актыўна будзецца, асабліва ў аграгарадках...

І яшчэ адзін важны момант хачу падкрэсліць — стаўленне да развіцця асабістых падсобных гаспадарак. У раёне пры ажыццяўлення працэсу прыёму-перадачы.

Сярод праблем называецца таксама і такая: ў многіх населеных пунктах вобласці са спажываўцамі вядуць дыялог, а значыць, адсутнічаюць дагаворы па аказанні такіх паслуг. Хто возьме на сябе гэту работу і чаму яе не было?

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Але пры гэтым ён павінен — за грошы, па зацверджаных расцэнках — даць доступ да тых жа кармоў і ўрачу, і настаўніку, і кожнаму, хто жадае. І зямлю людзям заараць, і ўраджай убраць, і пашу выдзеліць...

Многія пры сельвыканкамах ствараюць КУПы — камунальны ўнітарныя прадпрыемствы, але я не з'яўляюся іх прыхільнікам. Па-першае, старшыня сельвыканкама толькі потым і займаецца праблемамі КУПа, адцягваючы ўвагу ад непасрэдных спраў. Па-другое, КУП усё роўна не закрывае пытанне дапамогі асабістым падворкам поўнасцю, і без дапамогі СВК Тут і ў райвыканкама, і ў прадстаўнічай улады адзіны пункт гледжання: кожны, хто прахвіць на тэрыторыі сельсавета і жадае займацца падсобнай гаспадаркай, павінен мець для гэтага ўсе ўмовы. Калі кіраўнік СВК вырашыць, скажам, выдзяліць сваім работнікам кармы для жывёлы на льготных умо-

вах — калі ласка, яго справа. Але пры гэтым ён павінен — за грошы, па зацверджаных расцэнках — даць доступ да тых жа кармоў і ўрачу, і настаўніку, і кожнаму, хто жадае. І зямлю людзям заараць, і ўраджай убраць, і пашу выдзеліць...

Многія пры сельвыканкамах ствараюць КУПы — камунальны ўнітарныя прадпрыемствы, але я не з'яўляюся іх прыхільнікам. Па-першае, старшыня сельвыканкама толькі потым і займаецца праблемамі КУПа, адцягваючы ўвагу ад непасрэдных спраў. Па-другое, КУП усё роўна не закрывае пытанне дапамогі асабістым падворкам поўнасцю, і без дапамогі СВК Тут і ў райвыканкама, і ў прадстаўнічай улады адзіны пункт гледжання: кожны, хто прахвіць на тэрыторыі сельсавета і жадае займацца падсобнай гаспадаркай, павінен мець для гэтага ўсе ўмовы. Калі кіраўнік СВК вырашыць, скажам, выдзяліць сваім работнікам кармы для жывёлы на льготных умо-

дзяця міні-палігоны, якія падлягаюць рэкултывацыі?

— Яны засталіся на балансе сельвыканкамаў. Работы яшчэ не пачыналіся — райвыканкамы, якія прымалі рашэнне аб рэкултывацыі, не надаюць гэтай пытанню дастатковай увагі. Згодна з аптымальнай схемай размяшчэння міні-палігонаў і збору адходаў ад фізічных і юрыдычных асобаў, закрыццю падлягаюць 98 міні-палігонаў вобласці. Іх трэба засыпаць зямлёй, утрамбаваць і пасадзіць дрэвы. Гэтая ж схема прадугледжвае ўстаноўку кантэйнерных пляцовак часовага складзіравання адходаў на месцы закрытых міні-палігонаў і ў тых населеных пунктах, дзе няма неабходнасці збіраць смецце штодня.

— Як вы ў цэлым ацэньваеце работу мясцовых улад даўраўпарадкаванні?

— Я лічу яе недастатковай. Дэпутаты і старшыні Саветаў маюць бываюць у населеных пунктах, размаўляюць з людзьмі. Калі ўнікае пытанне аб неабходнасці наведзі парадак у пэўным населеным пункце, яны «забылі» вобласці на балансе знаходзіцца больш за 1200 міні-палігонаў. Для іх абслугоўвання патрэбна тэхніка (паводлі падлікі саміх камунальных службаў для вырабцы таго, што прынята, выдзяляюцца ў цэнтралізаваным парадку ў патрэбных памерах.

І яшчэ адзін нюанс. Штогод з Рэспубліканскага фонду аховы прыроды на прыродаахоўныя мерапрыемствы ў аграгарадках выдзяляецца пэўная сума. Гэта мэтавыя грошы, частка якіх расходвалася і на набыццё камунальнай спецтэхнікі для вывазу адходаў. Сёлета на добраўпарадкаванне скверу ў парку, на рамонт ачышчальных збудаванняў і на іншыя прыродаахоўныя мерапрыемствы ў аграгарадках Міншчыны прадугледжана 18 млрд рублёў. Аднак набыццё спецтэхнікі ў спіс расходу не ўключана.

— Укладніце, калі ласка, на чым баланс знаходзіцца

Вялікія датацыі нараджаюць утрыманскі настрой

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Што найбольш радуе — у апошні час прыпыніўся адток працоўнай сілы з вёскі ў горад. А гэта праблема ў сувязі з развіццём Беларускага металургічнага заводу нас заўсёды вельмі непакоіла. Цяпер зарплата ў вёсках выжароў вырастлі — ёсць гаспадаркі, дзе зарплата па 450–600 тысяч. Жылё актыўна будзецца, асабліва ў аграгарадках...

І яшчэ адзін важны момант хачу падкрэсліць — стаўленне да развіцця асабістых падсобных гаспадарак. У раёне пры ажыццяўлення працэсу прыёму-перадачы.

Сярод праблем называецца таксама і такая: ў многіх населеных пунктах вобласці са спажываўцамі вядуць дыялог, а значыць, адсутнічаюць дагаворы па аказанні такіх паслуг. Хто возьме на сябе гэту работу і чаму яе не было?

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Але пры гэтым ён павінен — за грошы, па зацверджаных расцэнках — даць доступ да тых жа кармоў і ўрачу, і настаўніку, і кожнаму, хто жадае. І зямлю людзям заараць, і ўраджай убраць, і пашу выдзеліць...

Многія пры сельвыканкамах ствараюць КУПы — камунальны ўнітарныя прадпрыемствы, але я не з'яўляюся іх прыхільнікам. Па-першае, старшыня сельвыканкама толькі потым і займаецца праблемамі КУПа, адцягваючы ўвагу ад непасрэдных спраў. Па-другое, КУП усё роўна не закрывае пытанне дапамогі асабістым падворкам поўнасцю, і без дапамогі СВК Тут і ў райвыканкама, і ў прадстаўнічай улады адзіны пункт гледжання: кожны, хто прахвіць на тэрыторыі сельсавета і жадае займацца падсобнай гаспадаркай, павінен мець для гэтага ўсе ўмовы. Калі кіраўнік СВК вырашыць, скажам, выдзяліць сваім работнікам кармы для жывёлы на льготных умо-

вах — калі ласка, яго справа. Але пры гэтым ён павінен — за грошы, па зацверджаных расцэнках — даць доступ да тых жа кармоў і ўрачу, і настаўніку, і кожнаму, хто жадае. І зямлю людзям заараць, і ўраджай убраць, і пашу выдзеліць...

Многія пры сельвыканкамах ствараюць КУПы — камунальны ўнітарныя прадпрыемствы, але я не з'яўляюся іх прыхільнікам. Па-першае, старшыня сельвыканкама толькі потым і займаецца праблемамі КУПа, адцягваючы ўвагу ад непасрэдных спраў. Па-другое, КУП усё роўна не закрывае пытанне дапамогі асабістым падворкам поўнасцю, і без дапамогі СВК Тут і ў райвыканкама, і ў прадстаўнічай улады адзіны пункт гледжання: кожны, хто прахвіць на тэрыторыі сельсавета і жадае займацца падсобнай гаспадаркай, павінен мець для гэтага ўсе ўмовы. Калі кіраўнік СВК вырашыць, скажам, выдзяліць сваім работнікам кармы для жывёлы на льготных умо-

дэміялогіі і грамадскага здароўя. Паўтарыся: эфектыўнасць работы па добраўпарадкаванні можна павысіць, калі ўсе адказныя за гэта службы правільна арганізуюць і скаардынуюць сваю дзейнасць.

— За першы квартал 2008 года колькасць асобаў, прыцягнутых ад адказнасці інспектарамі камітэта за парушэнні прыродаахоўнага заканадаўства, удвая перавысіла лічбу аналагічнага перыяду мінулага года. Толькі за парушэнні, звязаныя з наяўнасцю парадку на зямлі, было пакарана 700 фізічных і юрыдычных асобаў. Чым вы патлумачыце такі рост: парушэнні сталі больш частымі, ці лепш пачаў працаваць сам камітэт?

— Больш жорсткім сталі працаваць да добраўпарадкавання адказнасць за правапарушэнні. Адпаведна, узмацніўся і кантроль. Асноўную долю складаюць парушэнні, звязаныя са складзіраваннем і вывазам адходаў — бытавых, будаўнічых і г.д. Кожны чалавек — прама ці ўскосна — уплывае на стан экалогіі і нясе адказнасць за свае дзеянні. Напрыклад, бабуля на сваім прыдамывым участку распіла вогнішча. Яна здзейсніла правапарушэнне. З аднаго боку гэта забруджванне наветра, з другога — шкода для расліннасці і верхняга слоя глебы. Хачу падкрэсліць: тое, што грамадзянін робіць на сваім «сотках», можа расцэньвацца як парушэнне прыродаахоўнага заканадаўства. На прыдамывай тэрыторыі не павінна быць бардака, звалкі, усё будаўнічае адходы (шыфер, драўніна, цэгла) абавязкова неабходна ўпарадкаваць і прыбраць. Кожнаму з нас трэба ашчадна ставіцца да прыроды.

— Раскажыце пра збор такога спецыфічнага віды адходаў, як металалом.

— Гэта даволі праблемнае пытанне ў вобласці. Справа ў тым, што да кожнага прадпрыемства даводзіцца план па здачы металалому.

Шматгадовы нямецкі вопыт узаемадзейнення мясцовай улады і бізнэсу ў сферы барацьбы з беспрацоўем варты вывучэння, асэнсавання і пераймання.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Што найбольш радуе — у апошні час прыпыніўся адток працоўнай сілы з вёскі ў горад. А гэта праблема ў сувязі з развіццём Беларускага металургічнага заводу нас заўсёды вельмі непакоіла. Цяпер зарплата ў вёсках выжароў вырастлі — ёсць гаспадаркі, дзе зарплата па 450–600 тысяч. Жылё актыўна будзецца, асабліва ў аграгарадках...

І яшчэ адзін важны момант хачу падкрэсліць — стаўленне да развіцця асабістых падсобных гаспадарак. У раёне пры ажыццяўлення працэсу прыёму-перадачы.

Сярод праблем называецца таксама і такая: ў многіх населеных пунктах вобласці са спажываўцамі вядуць дыялог, а значыць, адсутнічаюць дагаворы па аказанні такіх паслуг. Хто возьме на сябе гэту работу і чаму яе не было?

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

Але пры гэтым ён павінен — за грошы, па зацверджаных расцэнках — даць доступ да тых жа кармоў і ўрачу, і настаўніку, і кожнаму, хто жадае. І зямлю людзям заараць, і ўраджай убраць, і пашу выдзеліць...

Многія пры сельвыканкамах ствараюць КУПы — камунальны ўнітарныя прадпрыемствы, але я не з'яўляюся іх прыхільнікам. Па-першае, старшыня сельвыканкама толькі потым і займаецца праблемамі КУПа, адцягваючы ўвагу ад непасрэдных спраў. Па-другое, КУП усё роўна не закрывае пытанне дапамогі асабістым падворкам поўнасцю, і без дапамогі СВК Тут і ў райвыканкама, і ў прадстаўнічай улады адзіны пункт гледжання: кожны, хто прахвіць на тэрыторыі сельсавета і жадае займацца падсобнай гаспадаркай, павінен мець для гэтага ўсе ўмовы. Калі кіраўнік СВК вырашыць, скажам, выдзяліць сваім работнікам кармы для жывёлы на льготных умо-

вах — калі ласка, яго справа. Але пры гэтым ён павінен — за грошы, па зацверджаных расцэнках — даць доступ да тых жа кармоў і ўрачу, і настаўніку, і кожнаму, хто жадае. І зямлю людзям заараць, і ўраджай убраць, і пашу выдзеліць...

Многія пры сельвыканкамах ствараюць КУПы — камунальны ўнітарныя прадпрыемствы, але я не з'яўляюся іх прыхільнікам. Па-першае, старшыня сельвыканкама толькі потым і займаецца праблемамі КУПа, адцягваючы ўвагу ад непасрэдных спраў. Па-другое, КУП усё роўна не закрывае пытанне дапамогі асабістым падворкам поўнасцю, і без дапамогі СВК Тут і ў райвыканкама, і ў прадстаўнічай улады адзіны пункт гледжання: кожны, хто прахвіць на тэрыторыі сельсавета і жадае займацца падсобнай гаспадаркай, павінен мець для гэтага ўсе ўмовы. Калі кіраўнік СВК вырашыць, скажам, выдзяліць сваім работнікам кармы для жывёлы на льготных умо-

— А калі па факту акажацца, што столкі лому там проста няма?

— У гэтым і праблема. Можна спланаваць акцыю па зборы металалому, а не мяркуема колькасць адходаў. Многія прадпрыемствы ўжо сёння выканалі гадавы план здачы металалому. У іх засталіся «лішкі», аднак здачы іх яны не спяшаюцца. Логіка простая: калі сёлета яны перавыканалі больш, на наступны год ім давядзецца больш аб'ёмныя здачы. А металалом — не грыбы, сам не вырасце. І дзе яго потым браць, калі ўвесь спісаный аўтапарк ужо будзе здадзены? Вось металалом і «марнуецца» пра запас. Выглядае гэта жудасна. Я перакананы: плана на здачу адходаў увогуле не павінна быць! Металалом трэба збіраць своечасова і без абмежаванняў. Часам атрымліваецца такая сітуацыя. Ляжаць на машынным двары ці на ферме зламаныя касілка, старыя вентыляцыйныя трубы і яшчэ нейкае спісанае ламача агульнай вагой не больш за 3 тоны. «Вторчермет»

ААТ «Клецькі масларобчы камбінат»: ДА НОВЫХ ВЫШЫНЬ ПРАЗ БЕЗДАКОРНУЮ ЯКАСЦЬ

Супрацоўнік лабараторы сыравіны Ганна БАБЕЙ праводзіць уваходны кантроль малака.

Айчыны рынак малочных прадуктаў ужо не адзін год псеціць пакупнікоў шырокім асартыментам і адмысловымі смакавымі якасцямі малака, кефіру, смятаны, тварагу, сыру... Пры гэтым цэнавая паказчыкі на такую прадукцыю звычайна ўключаюцца ў рамках фінансавых магчымасцяў сярэднястатэстычнага беларуса, які традыцыйна любіць і паважае айчынае.

Як сярэд такога багатага выбару не разубіцца? Відавочна, што пра гэта можна не хвалявацца. Наш народ, нягледзячы нават на назойліваю рэкламу замежных ёгуртаў і пудынгаў, пачаў вельмі добра разбірацца менавіта ў разрэзе «Купі беларускае». А тут ужо прасцей. Паспрабаваў адно, другое, трэцяе — абавязкова знойдзеш тое, калі пальчыкі абліжаш і захочаш яшчэ пакаштаваць кефіру ці смятанкі.

Можна не сумнявацца, што ў ліку вялікай колькасці айчынных пакупнікоў, асабліва гарадскіх, якія штодня ўжываюць малочныя прадукты, з'яўляецца адрытка актывнае таварства «Клецькі масларобчы камбінат», які ўжо амаль пяць гадоў выступае пад гандлёвай маркай «Клецькая крыначка».

ААТ «Клецькі масларобчы камбінат» з'яўляецца адным з буйнейшых прадпрыемстваў Мінскай вобласці. За сваю амаль паўвекавую дзейнасць прадпрыемства прайшло ад звычайнай пасляваеннай малочнай арцелі да магутнага монстра з ужо раскручаным гандлёвым брэндам і адмысловымі вытворчымі традыцыямі. Толькі за I квартал 2008 года выпушчана сухога аб'ястлушчанага малака 2220 т, масла сметанковага — 1401 т, цэльнай малочнай прадукцыі — 3253 т.

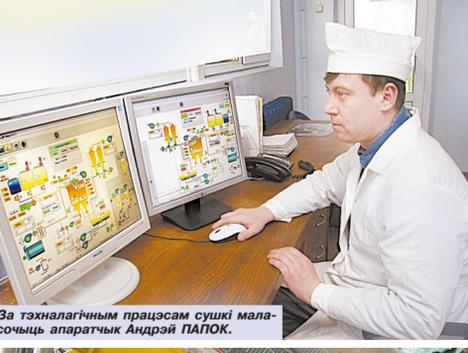
Сёння ААТ «Клецькая крыначка» з'яўляецца экспертна-арыентаваным прадпрыемствам, 85 працэнтаў ідзе на экспарт. Галоўныя артыкулы прыбытку ад замежных па-

ставак — аб'ястлушчанае сухое малака (САМ) і сметанковае масла. Менавіта гэтыя накірункі вытворчасці вызначаюць эканоміку прадпрыемства, таму пытанні якасці гэтых прадуктаў, а таксама тэхнічнай аснашчэнасці вытворчых магутнасцяў па іх выпуску для завода заўважаны ў цэнтры ўвагі. У мінулым годзе, напрыклад, пад сухое аб'ястлушчанае малака была праведзена мадэрнізацыя абсталявання, што дазволіла паўней адчуць перавагі работы ў новых умовах. Дзякуючы такому абнаўленню планавыя паказчыкі па вытворчасці САМ рэзка пайшлі ўверх. Толькі за I квартал 2008 года ў параўнанні з аналагічным перыядам мінулага года яны выраслі больш чым у 2 разы. А ўстаноўка аўтамата дазволіла фасаваль прадукцыю на 0,5 і 1 кг, што дало магчымасць яе рэалізацыі ў рознічны гандаль.

Сметанковае масла маркі «Клецькая крыначка» ужо не адзін дзесятак гадоў высока трымае сваю экспертную марку, што зусім не дзіўна. У свой час яно пастаўлялася па ўсім Савецкім Саюзе, у краіны сярэдняй Азіі і Закаўказзя, на Камчатку і ў Еўрапейскую частку Расіі.

Зрэшты, Расійская Федэрацыя і цяпер з'яўляецца асноўным пакупніком прадукцыі ААТ «Клецькая крыначка». Праўда, актыўна асвойваюцца і рынкі далёкага замежжа. Экспарт у I квартале 2008 года ў параўнанні з 2007 годам вырас на 187 працэнтаў.

Адметна, што на ААТ «Клецькая крыначка», нягледзячы на знешняе і фінансавое прываблівасць экспертных паставак, не забываюцца пра належнае насчыненне высакажаснага прадукцыі айчынным рынку. Калі ў канцы мінулага года ў краіне малаціраца дэфіцыт айчынных малочных прадуктаў з-за пераарыентацыі многіх беларускіх вытворцаў на замежныя рынкі, прадпрыемства істотна павялічыла пастаўкі сваёй малочнай прадукцыі на ўнутры рынак, чым, безумоўна, не толькі заслужылі павагу пакупнікоў, але яшчэ больш ўмацавалі гандлёвы брэнд «Клецькая крыначка» ў краіне.

За тэхналагічным працэсам сушкі малака сачыць апаратычк Андрэй ПАПОК.

На участку вытворчасці сухога малака.

Вадзіцель Анаоль ДУДУК селета перасць за руль новага магутнага малакавоза.

У 2006 годзе прадпрыемства атэставана на сістэме якасці ІСО 9001-2001, атрымаўшы адпаведны сертыфікат, што дае права выхаду на міжнародны рынак.

Гэта толькі частка вялікага асартыменту нашых малочных вырабаў, — зазначае спецыяліст па маркетынгу Ірына ЧАСНАКОВА.

ААТ «Клецькая крыначка»: нас ведаюць

ААТ «Клецькі масларобчы камбінат» — неаднаразова ўдзельнічаў у самых разнастайных конкурсах: «Лепшая прадукцыя года», «Лепшы прадукт года», «Гульта», «Брэнд года» і атрымліваў высокія ацэнкі экспертаў за выдатную якасць прадукцыі.

Сярод шматлікіх узнагарод хочацца адзначыць самыя дарагія:

- Гран-пры за стабільную якасць на конкурсе «Лепшая прадукцыя года-2005».
- Залаты медаль у прафесійным конкурсе «Брэнд года 2005» у намінацыі «Спадчына».
- Бронзавы медаль у прафесійным конкурсе «Брэнд года 2005» у прафесійнай намінацыі.
- Ганаровы дыплом і медаль лаўрэата конкурсу «Беларуская якасць-2007» у намінацыі «Тавары народнага спажывання» за масла «Крестыянское» на IV форуме дзеловага супрацоўніцтва Рэспублікі Беларусь і г. Масква.
- Спецыялізаваная выстава-кірмаш «Зрэблена ў Беларусі-2008» — лепшыя тавары Рэспублікі Беларусь у Маскве: — медаль «Лаўрэат ВВЦ» — дырэктару Буглава Р.П.
- ганаровы дыплом і залаты медаль за масла «Салодка-сметанковае несалёнае» 82,5-працэнтнай тлустасці.
- Ганаровы дыплом і сярэбраны медаль за сыроч тваражы з глазураванымі з ванілінам 26-працэнтнай тлустасці.
- Ганаровы дыплом і сярэбраны медаль за малака сухое аб'ястлушчанае.

Гандлёвая марка «Клецькая крыначка» ужо даўно стала устойлівым брэндам на беларускім рынку. Зараз ідзе працэдура рэгістрацыі ў Расійскай Федэрацыі, дзе прадукцыя завода будзе прадастаўлена пад гандлёвай маркай «ААТ «Клецькая крыначка».

- ААТ «Клецькая крыначка» — гэта:**
- масла сметанковае;
  - малака сухое аб'ястлушчанае;
  - малака натуральнае;
  - кефір;
  - смятана;
  - твараг;
  - сыркі глазураваныя;
  - тваражкі (група дзіцячых прадуктаў);
  - ёгурт

Сёння ў асартыменте ААТ «Клецькая крыначка» гандлёвы брэнд якасць з'яўляецца адным з самых вядомых у Беларусі, звыш 70 найменняў малочных прадуктаў.

Філіял КУП «Мінскаблдарбуд» «ДРБУ № 212»: ДОБРЫМ ДАРОГАМ БЫЦЬ

Утрыманне дарог у добрым стане — наша галоўная задача, з якой мы паспяхова спраўляемся, — гаворыць начальнік ДРБУ № 212 горада Клецька Анатоль БУКАТО.

Жыллёвае будаўніцтва як клопат дарожнікаў па вяскоўцы. Гэтыя домікі брагады ДРБУ-212 узвялі ў аграгарадку Шчыпчыч.

Эх, дарогі... Калі перафразавач адну ўстойлівую гістарычную фразу, то вуснамі супрацоўнікаў дарожнага рамонтна-будаўнічага ўпраўлення 212-й філіяла КУП «Мінскаблдарбуд» можна сказаць: усе дарогі вядуць у Клецьку... і адпаведна з Клецька. Бо гэты дарожны арганізацыя вельмі шмат робіць для добраўпарадкавання дарожнай сеткі раёнага цэнтру.

На будаўніцтве жылых будынкаў у аграгарадку выдатна працуюць Павел ГЕРАСІМОВІЧ, Міхал ГРЫБОК, Сяргей ГАЛУБОВІЧ, Аляксей МІЛШКЕВІЧ, Аляксандр ДУБАВІЦКІ.

У нашай краіне з дарогамі быццам бы сітуацыя пад кантролем, хоць дарожнікі традыцыйна не сядзяць без работы: ямачны рамонт, укладанне новага пакрыцця, выкананне заказаў на іншыя аб'екты. Гэта даўна не поўны пераліч работ, якія штодня выконвае Клецькае ДРБУ № 212. Кіраўнік прадпрыемства Анатоль Букато сцвярджае, што іх прадпрыемства адыгрывае важную ролю ў раёне і робіць яго больш прэзентабельным і прываблівым, у тым ліку для заездных гасцей і турыстаў. І гэта пры тым, што цяпер перад дарожнікамі пастаўлена задача захавання якасці і развіцця дарожнай сеткі пры значным змяншэнні фінансавання са сродкаў дарожнага фонду. Але ж, як вядома, жыцц і развіцця неабходна ў тых рэаліях, якія ёсць. Таму ў ДРБУ № 212 пануе аптымістычны настрой. Упраўленне мае адпаведны аўтатрансартны парк — 3 аўтагэаграфы, 2 асфальтакладчыкі, столькі ж экскаватары і ўстаноўкі для ямачнага рамонтна з поўным наборам каткоў. Ёсць чатыры аўтапагрузчыкі, па два аўтагудрактары і шчыбнеразмержкавалнікі, дзевяць трактароў з поўным наборам неабходнай наваёнай тэхнікі. А яшчэ, як вялікі плюс прадпрыемству, тут навучыліся зарабляць і эканоміць ужо выдзеленыя сродкі. Разам з дадатковымі заробкамі ў заказчыкаў, што дазваляе змяншаць дэфіцыт фінансавання, тут знаходзяцца магчымасці прымяняць больш эканамічныя тэхналогіі і спосабы ўтрымання дарожнай сеткі, напрацаваныя раней.

Рамонт дарог у населеных пунктах — справа штодзённая.

Асфальтабетонны завод — важнае звяно.

Так, ямачны рамонт дарожнікаў робяць «картамі», што патрабуе меншых затрат пры ліквідацыі небеспечных участкаў. Па-новаму ідзе рамонт граўійных дарог... Пры гэтым выкарыстоўваецца асфальт выключна ўласнай вытворчасці. Ён вырабляецца на адрамантаваным заводзе.

Галоўная задача супрацоўнікаў ДРБУ № 212 — на высокім прафесійным узроўні развіцця дарожнае сеткі. А для гэтага патрэбны не толькі адпаведнае ўменне і фінансы, але і добры аптымістычны настрой. Якраз аптымізму цэпаўраўнаважана кіраўніку прадпрыемства Анатолю Букато і яго камандзе не займаюць. У гэтым можна быць упэўненым яшчэ і таму, што зусім хутка ў межах заводскай тэрыторыі з'явіцца сапраўдны музей дарожнай тэхнікі, дзе можна будзе з галавой акунца ў недалёкае мінулае дарожнай галіны. Кажуць, што музейныя экспанаты былі вынайздзены далёка ад галаўнога прадпрыемства, і будучы не толькі радаваць вока наведвальнікаў, але і прывіваць культуру працы і выхоўваць у простага чалавека цягу да мінулага і сапраўднага, без якога, як вядома, не бывае будучага.

НАШЫ РЭКВІЗІТЫ:
Рэспубліка Беларусь, 222640, Мінская вобласць, г. Клецька, вул. Тэхнічная, 3 тэл.: (01793) 5 57 98 УНП 601058948

Аператары асфальта-бетоннага завода Дамітрый ЖУКОУСКІ і Руслан РЫМАШЭЎСКІ.

РУВП «Клецькі кансервавы завод»: ДАСКАНАЛАСЦІ НЯМА МЕЖАЎ

РУВП «Клецькі кансервавы завод» пазіцыянуе сябе на айчынным рынку як вытворца дзіцячага харчавання на аснове свежай садавіны і гародніны, пад гандлёвай маркай «Непоседа».

Асартымент прадукцыі, якая свыходзіць з канвеера РУВП «Клецькі кансервавы завод», налічвае каля 250 найменняў. Гэта садавіны і гароднінныя сокі з макацыя, неасветленыя сокі; піор з шукрам садавінныя, ягадныя, кулажыраваныя; піор з дабаўленым малочным і крупяным дабавак; з вітамінам С, а таксама кашы, пудынгі і крэмы.

Вытворчы дзвіг калектыву прадпрыемства — натуральнасць і высокая якасць кансерваў для дзіцяці — без штучных кансервантаў, фарбавальнікаў, араматызатараў

Прадпрыемства асвоіла новыя віды дзіцячага садавіна-агародніннага харчавання:

- піор з яблыкаў і клубнікі з ёгуртам і вітамінам С;
- піор з гарбуза з ёгуртам і вітамінам С;
- сок яблычны з лактулозай;
- сок гарбуза-яблычны натуральны

У бліжэйшы час плануецца выпуск новых відаў кансерваў для дзіцячага харчавання:

- мяса-расліннага кансервы для дзіцячага харчавання;
- кансервы з дабаўленым пячонкі, бульбы, цвятой капусцы.

У маі 2008 года плануецца выпуск 8 сокаў натуральных з макацыя і кулажыраваных, пладоў, ягадных, садавінныя і пладова-садавінныя в упакоўцы Тетра-Пак ёмістасцю 1 літр пад гандлёвай маркай «Непоседа».

Спецыялісты прадпрыемства упэўнены: дзіцячае харчаванне вытворчасці РУВП «Клецькі кансервавы завод» пад гандлёвай маркай «Непоседа» — гэта дзіўнае спалучэнне гародніны, садавіны і ягад, якія з'яўляюцца асноўнай крыніцай вітамінаў, мінеральных рэчываў і мікраэлементаў.

Будзьце упэўнены: «Непоседа» стане лепшым сябрам вашага дзіцяці.

НАШЫ РЭКВІЗІТЫ:
Рэспубліка Беларусь, 222531, Мінская вобласць, г. Клецька, вул. Кірава, 2 «Клецькі мясакансервавы завод» тэл.: (01793) 55 8 63 тэл./факс: 54 1 73 УНП 600123341

Прыватнае ўнітарнае прадпрыемства «Клецькі вытворча-харчовы камбінат»: ПОСПЕХ ЗА БАГАТЫМ АСАРТЫМЕНТАМ

Прыватнае ўнітарнае прадпрыемства «Клецькі вытворча-харчовы камбінат», на якім працуе звыш 240 работнікаў, з'яўляецца спеваасаблівым міні-холдынгам па вытворчасці хлебабульбяных і кандытарскіх вырабаў, пладова-вінныя напіткаў, шырокага асартыменту каўбасных вырабаў, безалкагольных напояў і мінеральнай вады.

Апошнім часам мінеральная вада «Марачанская» стала візітнай карткай прадпрыемства, што зусім не дзіўна: глыбіня свідравіны, з якой здабываецца «мінералка», складае 585 метраў. Вада вызначаецца адмысловымі характарыстыкамі і цэлым наборам карысных элементаў, якія вельмі неабходныя для здароўя кожнага з нас.

У 2006 годзе вада мінеральная лячэбна-столовая «Марачанская» сульфатна-гідрокарбонатна-хларыдная натрыевая ў конкурсе «Лепшыя тавары Рэспублікі Беларусь» стала лаўрэатам конкурсу.

У 2007 годзе вада мінеральная лячэбна-столовая газаваная «Марачанская» з водарам лімона стала лаўрэатам конкурсу «Лепшыя тавары Рэспублікі Беларусь»

У планах прадпрыемства на 2008 год — выпуск мінеральнай вады з утрыманнем еду і селену.

НАШЫ РЭКВІЗІТЫ:
ПУП «Клецькі вытворча-харчовы камбінат» 225531, Мінская вобласць, г. Клецька, вул.Кірава, 1 тэл.: (01793) 55 3 6855 5 68 УНП 600123711

Матэрыялы рэкламна-інфармацыйнай старонкі падрыхтавалі Уладзімір ЗДАНОВІЧ, Яўген ПСЕЦКІ — фота.

Прамая лінія АБАРОНЦА КАСЦЕЙ — КАЛЬЦЫЙ-Д3

На пытанні чытачоў «Звязды» адказвае загадчыца кабінета астаздэнсітаметры Рэспубліканскага цэнтру медыцынскай рэабілітацыі і бальнеалячэння Наталія ВАСІЛЬЕВА. (Працяг. Пачатак у нумары за 16, 17, 18 красавіка.)

ТЭСТ Абследавацца на дэнсітометры для выключэння развіцця астапаароз неабходна ў тым выпадку, калі вы выявілі ў сабе два і больш фактары рызыкі.

5. Вы злоўжываеце алкаголем? 6. Вы шмат курыце? 7. Ці ёсць у вас непераноснасць малочных прадуктаў? 8. Для жанчын: менапаўза надшыла да 45 гадоў? 9. Ці перапыняліся ў вас менструацыі на тэрмін больш за 1 год (акрамя перыяду цяжарнасці)? 10. Для мужчын: ці былі ў вас праблемы, звязаныя з нізкім утрыманнем тэстастэрону — імпаўтэнцыя, зніжэнне лібіда?

Table: БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2008 г. ОАО «ТЕХНОБАНК» (в миллионах белорусских рублей)

Table: ОТЧЕТ О ПРИВЫЛИ И УБЫТКАХ за 2007 г. ОАО «ТЕХНОБАНК» (в миллионах белорусских рублей)

Table: ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИИ КАПИТАЛА за 2007 год ОАО «ТЕХНОБАНК» (в миллионах белорусских рублей)

ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ за 2007 г.

Table: ОАО «ТЕХНОБАНК» (в миллионах белорусских рублей) - Financial statement showing cash flows and other metrics.

Руководитель: В.И. Хлопичкий. Главный бухгалтер: Н.Л. Борсук. Дата подписания: 19 марта 2008 г.

Общество с дополнительной ответственностью «ВЛАДАУДИТ» № 190147255 государственной регистрации от 21.09.2000 г.

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ по бухгалтерской (финансовой) отчетности

Мы провели аудит прилагаемой бухгалтерской (финансовой) отчетности открытого акционерного общества «Технобанк» (220002, г. Минск, ул. Кропоткина, 44, зарегистрировано решением Национального банка Республики Беларусь от 5 августа 1994 г. № 47, УНП 100706562) за период с 1 января по 31 декабря 2007 г. включительно.

Анатолий КУЛАК, старшина Навагрудскага райвыканкама:

«КОЖНЫ З НАС, БЕЛАРУСАЎ, ПАВІНЕН ЗРАБІЦЬ СВОЙ УКЛАД У РАЗВІЦЦЕ РОДНАГА КРАЮ»

Навагрудчына з незапам'ятных часоў лічылася эпіцэнтрам культурнага, эканамічнага і грамадскага развіцця Гродзеншчыны. Сёння цяжка сказаць, што стала зыходным пунктам для імклівага росту па многіх накірунках гэтай заходняй частцы пераходнай Беларусі.

Як сёння жыве радзіма многіх вядомых людзей Беларусі, якія клопаты непакояць тутэйшых гарадскіх і вясковых жыхароў? Пра гэта і іншае гутарка са старшынёй Навагрудскага райвыканкама Анатолем КУЛАКОМ.

МІТРАПАЛІТ ТАДЭВУШ КАНДРУСЕВІЧ АСУДЗІЎ РЭЗАЛЮЦЫЮ ПАСЕ АБ ПОЎНАЙ ЛЕГАЛІЗАЦЫІ АБОРТАЎ

Падчас нядзельнага казання ў мінскім архікатэдральным касцёле Арцыбіскуп Тадэвуш Кандрусевіч Мітрапаліт Мінска-Магілёўска, развіваючы тэму Хрыста, які сказаў, што «ён — дарога і праўда, і жыццё», рашуча асудзіў рэзалюцыю Парламенцкай Асамблеі Савета Еўропы аб поўнай легалізацыі абортару як немаральную і антыгуманную.

Абзац

■ У Беларусі, па даных на 1 красавіка, 100-гадовы рубеж перасягнулі 624 жыхары. З іх 85 мужчыні і 539 жанчын. А ва ўзроставай групе старэй за 110 гадоў — выключна жанчын, іх 13.

■ У праваслаўнай царкве прыкладна не ўспрымаць Вялікдзень як нагоду для наведвання могілак. У тым дні, калі смерць перамагла перамогаю Хрыста, падкрэсліваюць святары, мы не павінны ўдзяляць свой час успамінам пра смерць і наведванню могілак.

■ 21 красавіка 25-гадовы жыхар вёскі Баравое Лельчыцкага раёна наладзіў стрэльбу з паліўнічнага ружня на тэрыторыі гаража КСУП «Баравое». За злоўжыванне спртным трактарыст быў ахвілены ад працы, раней таксама меў канфлікты з адміністрацыяй сельгаспрадпрыемства. Ён стрэліў адзін раз у жатку камбайна, а другі — у паветра. Хуліган затрыман.

■ Каталіцы святар, які падарожнічаў па паветры пры дапамозе соценны паветраных шарыкаў, знік без вестак у раёне паўднёвага ўз'яўржа Бразілі. Пашукавыя каманды знайшлі на беразе аб'язку шараў.

■ Сялёта ў маі, па сведчанні бюро перапісу ЗША, лік людзей, якія жывуць на Зямлі, дасягне незвычайнага значэння — 6 666 666 666. Па падліках 275 141 мая нас будзе 6 664 737 085, а 1 чэрвеня — ужо 6 671 275 141.

Поўны абзац

■ У ПАР спартсмен скончыў з 30-метровай вышыні на вяршні, звязанай з прэзерватывам. Па словах спартсмена, над гэтай ідэяй ім разам з памочнікамі працаваў больш за год. Для вырабу каната ім спатрэбілася 18 500 прэзерватываў і чатыры месяцы. Моц вярхоўкі, сцвярджае скакун, не хвалявала яго: «латэкс ёсць латэкс. Вярхоўка была зроблена па матэматычных разліках. Аднак хоць я быў ужо на 99 працэнтаў, перад скачком я вельмі хваляваўся».

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

ААТ «Навагрудскі масларобны камбінат»: УПЭЎНЕНЬМІ КРОКАМІ ДА НОВЫХ ПОСПЕХАЎ

Гісторыя прамысловай вытворчасці сыру і масла на Навагрудчыне маюць даўнія традыцыі. Як вядома, у другой палове XIX стагоддзя сельская гаспадарка ў сувязі з рэзкім зніжэннем цэнаў на зерне пачала перабудоўвацца ў адпаведнасці з новымі патрабаваннямі рынку.

Менавіта тады памешчыкі Навагрудскага павета звярнулі вялікую ўвагу на малочны накірунак, які ў далейшым стаў прыярытэтным у іх дзейнасці. Малако перапрацоўвалася на сыр і масла — яны мелі добрую папулярнасць не толькі на ўнутраным рынку. Пастаўкі малочнай прадукцыі рабіліся нават у Варшаву. Як вынік, колькасць масларобных і сыравар-

ных заводаў значна павялічылася. Карані з'яўлення цяперашняга масларобнага завода ідуць у XVIII стагоддзе, калі ў спісе сыраварных мястэчак значыўся маёнтак Любча — сённяшні цэнтр СВК «Прынёманскі» і філіял ААТ «Навагрудскі масларобны камбінат».

Афіцыйнай датай утварэння прадпрыемства можна лічыць ліпень 1944 года, калі ўладамі была створана Навагрудская кантора «Маслапрам».

З таго часу, як гаворыцца, нямала вады сплыло. Сёння ААТ «Навагрудскі масларобны камбінат» — сучаснае высокаэфектыўнае прадпрыемства з філіяламі ў пасёлку Любча і горадзе Карэлічы.

Майстар Святлана БАЛАХОНАВА працуе на участку цэнтралізаванага мыцця.

ГЕАГРАФІЯ ПАСТАВАК (ВЫБАРАЧНАЯ)

Рэспубліка Беларусь
 Гродзенская вобласць: Гродна, Навагрудак, Ваўкавыск, Слонім, Мазы, Шчучын, Зэльва, Бярозаўка, Ліда, Дзятлава, Ашмяны, Астравец, Смагонь, Карэлічы
Мінская вобласць: Мінск, Стоўбцы, Дзяржынск, Мар'іна Горка, Фаніпаль, Жодзіна, Смалявічы
Брэсцкая вобласць: Баранавічы, Ляхавічы
Гомельская вобласць: Гомель, Рагачоў, Мазыр, Калінкавічы, Жлобін, Светлагорск
Магілёўская вобласць: Бабруйск
Віцебская вобласць: Віцебск
Расійская Федэрацыя
 Масква, Санкт-Пецярбург, Каралеў, Бранск, Хабардаўск, Смаленск, Шчырбінка, Іркуцк, Ніжні Ноўгарад, Калінінград
Рэспубліка Казахстан
 Алматы
З краін далёкага замежжа якасць прадукцыі Навагрудскага масларобнага камбіната ведаюць у Польшчы, Германіі, Сінгапуры, Японіі, на Філіпінах.

Важнай вхвой у дзейнасці прадпрыемства стаў 2006 год, калі на камбінаце запрацаваў канвеер цэха па вытворчасці цвёрмага сыру «Галандскі», аснашчаны сучасным тэхналагічным абсталяваннем. Спецыялісты завода сцвярджаюць, што гэты сыр вырабляецца па старадаўніх рэцэптах без кансервантаў, што надае яму непатворны смак і гарантуе выдатную якасць.

Цяпер тут вырабляюцца наступныя віды сыру: «Галандскі», «Манастырскі», «Эдамер Прэміум», «Галандскі прэміум», «Сметанковы», «Эдам Навагрудскі», «Гауда-Бел». Прычым асартымент сыру пастаянна пашырваецца.

Безумоўна, папулярнасць прадукцыі, рэпутацыя завода і працоўны мікроклімат на ім неспрэчна залежаць ад яго кіраўніцтва. Спецыялісты прадпрыемства скароту не адкрылі, сказаўшы, што ў камбінаце з'явілася другое дыханне пасля прыходу сюды ў якасці дырэктара Аляксандра Біра. Дзела-вітасць, адкаванасць, шчырасць — гэта далёка не поўны пералік якасці кіраўніка, які за адносна кароткі тэрмін вывёў працоўны калектыў на перадавыя пазіцыі ў рэспубліцы і пераканаў многіх патэнцыяльных пакупнікоў стаць прыхільнікамі прадукцыі з гандлёвай маркай ААТ «Навагрудскі масларобны камбінат». На камбінаце распрацавана палітыка ў галіне якасці, накіраваная на выпуск высокаякаснай бяспечнай прадукцыі.

З агульнага аб'ёму вырабленай прадукцыі ў 2007 годзе звыш 80 працэнтаў адпраўлена на экспарт. Такія тэндэнцыі захоўваюцца і ў першым квартале 2008 года.

Вядома, што якасць прадукцыі — гэта своеасаблівая гарантыя прысутнасці тавару на рынках збыту ў барацьбе з канкурэнтамі. Гарантаваным спосабам забяспечаных вытворчасці якасці і бяспечных прадуктаў харчавання на сё-

ня з'яўляецца сістэма НАССР, заснаваная на прыцыпах аналізу рызыкі і крытычных кантрольных кропак і ўкараненая на прадпрыемстве ў адпаведнасці з СТБ 1470-2004.

Вобласць прымянення сістэмы НАССР распаўсюджваецца на вытворчасць сыру сымчужных цвёрдых.

Увогуле, бяспека харчовай прадукцыі на камбінаце пацвярджаецца адсутнасцю ўздзеяння на прадукцыю хімічных, біялагічных ці фізічных фактараў, якія маглі б аказ-

ваць негатыўны ўплыў на здароўе спажываўца.

З пачаткам функцыянавання сістэмы якасці вялікая ўвага на камбінаце надаецца ўваходнаму кантролю, дзякуючы якому можна пазбегнуць розных «сюрпрызаў» на пачатковай стадыі вытворчасці. А гэта ў сваю чаргу дазваляе працаваць прадпрыемству без рэкламацый.

Безумоўна, усе намаганні па дасягненні высокай якасці прадукцыі і яе шырокага асартыменту маглі стаць толькі мэрамі, калі б не прафесійная здольнасць працоўнага калектыву прадпрыемства. Таму работа з людзьмі — прыярытэтная накірунак у дзейнасці кіраўніцтва камбіната.

Тут створаны належныя сацыяльна-бытавыя ўмовы для кожнага з работнікаў. Пры гэтым умяшчэнне арганізацыі і дысцыпліны гарманічна спалучаецца з чужасцю і павагай да людзей, аказаннем ім дапамогі і падтрымкі.

На прадпрыемстве распрацавана сістэма маральнага і матэрыяльнага стымулявання перадавікоў вытворчасці.

Работнікі завода даражаць яго маркай. Пацвярджаннем таму служыць не толькі высокая якасць прадукцыі, дзякуючы яму адбываецца ўмацаванне брэнда пад назвай «Навагрудскія дары», але і стварэнне сцяга прадпрыемства.

У вытворчым партфелі прадпрыемства — звыш 60 найменняў прадукцыі. У гэтым спісе — сухое абсталучанае і сухое натуральнае малако, замяняльнік натуральнага малака, цвёрдыя і мяккія сыры, масла сметанковае, казеін і натуральна-малочная прадукцыя.

ААТ «Навагрудскі масларобны камбінат» — пастаянны ўдзельнік шматлікіх выставак кірмашоў як унутры Беларусі, так і за яе межамі.

Вырабленны на Навагрудскім масларобным камбінаце батончыкі тварожных глазураваных «Маркіз», сыр цвёрды сымчужны «Северны», сыры тварожныя салодкія абсталучаныя з рызыкай, прадукт лясчэбна-прафілактычны кісламалочны «Біфібакт» 3,2% аднактыны дыпламамі «Лепшая прадукцыя года-2007».

Нядаўна быў атрыманы залаты медаль.

ААТ «Навагрудскі масларобны камбінат» — гэта ўдалае спалучэнне адмысловай якасці, шырокага асартыменту і цэнавай даступнасці для пакупнікоў.

У снежні 2005 года на ААТ «Навагрудскі масларобны камбінат» укаранёна сістэма якасці СТБ ISO 9001-2001, а ў снежні 2006 года — сістэма НАССР

На адным з участкаў вытворчасці.

ЗАЦІКАЎЛЕННЯ БАКІ ЗАПРАШАЕМ ДА СУПРАЦОЎНІЦТВА!

НАШЫ РЭКВІЗИТЫ:
РЕСПУБЛІКА БЕЛАРУСЬ, 231400, ГРОДЗЕНСКАЯ ВОБЛАСЦЬ, г. НАВАГРУДАК, вул. 1 МАЯ, 59
ТЭЛ.: (+375 1597) 2 37 48, 2 33 58
E-MAIL: NOVOGRUDOK_MDK@MAIL.RU
 УНП 500024808

Сумеснае прадпрыемства «Леор Пластык»: курс на разнастайнасць

Вытворчасць, на якой перапрацоўваецца акіянічная рыбная прадукцыя, аснашчана сучасным абсталяваннем «Multival», «Baader», «Doleschal», «Smpack» і іншых сучасных вядомых фірмаў, што дазваляе штодзень выпускаць звыш 4 тон рыбы халаднага і гарачага вэнджання, 5 тон салёнай рыбы, звыш 30 тон умоўных банак прэзерваў у асартыменце, больш за 30 найменняў прадукцыі ў вакуумнай упакоўцы, рыбную кулінарыю, 18–20 тысяч кілаграмаў салатаў з агародніны.

Айчыны рынак паўфабрыкатаў у выглядзе марынаванай альбо кансерваванай салаты, перапрацаваных да спажывецкіх кандыцый морапрадуктаў, у тым ліку і рыбы, ужо шмат гадоў вызначаецца шырокай разнастайнасцю і належнай якасцю. У нашай краіне ёсць нямала буйных вытворцаў такой прадукцыі ў многіх рэгіёнах.

Адным з раскручаных і вядомых брэндаў Гродзеншчыны на гэтай ніве з'яўляецца сумеснае прад-

прыемства «Леор Пластык», якое заснавана ў Навагрудку ў студзені 1995 года. Яно ўжо больш за дзесятак гадоў займаецца перапрацоўкай рыбы і вытворчасцю салатаў з агародніны.

Сёння прадпрыемства прапануе багаты і разнастайны асартымент рыбных прадуктаў і салатаў з агародніны і марской капусцы, якая з'яўляецца «кладоўкай» ёду і мінеральных рэчываў, неабходных нашаму арганізму.

Зараз асартымент рыбнай і агародніннай прадукцыі перавысіў 100 найменняў і пастаянна паўняецца.

***

На прадпрыемстве таксама ёсць цэх па вырошчванні шампінёнаў магутнасцю каля 4500 кілаграмаў свежых грыбоў штомесяц.

За работай начальнік цэха Вольга ЛЕМНІЦКАЯ.

Тут расфасоўваюць сметанковае масла. За дзейнасцю ліній сочыць зменны майстар Таццяна АНІКЕВІЧ.

Новым накірункам у дзейнасці прадпрыемства з'яўляецца вытворчасць рыбна-агароднінных салатаў, у склад якіх уваходзяць фасоль, зялёны гаршак, кукуруза, курага, сухафрукты з яблыкай, чарнасліву і іншыя.

Морква, якую назапашвае Анжэла БУЗЮК, неўзабаве стане галоўным кампанентам вітаміннай салаты.

СП «ЛЕОР ПЛАСТЫК»: ПАКАШТУЙ НАШУ ПРАДУКЦЫЮ! ТАБЕ СПАДАБЕЦЦА!

- прэзервы рыбныя (філе сельдэца ў вакуумнай упакоўцы, філе сельдэца ў пластыкавай упакоўцы, рыба вострага пасолу, філе сельдэца);
- вяндрліна (рыба вэнджаная вяленая);
- ральмопсы (рулеты з філе сельдэца);
- салаты з агародніны (морквы, буракоў, капусы);
- салаты рыбна-агароднінныя;
- салаты дамашняй кухні;
- салаты ў плёначных вакуумных упакоўках;
- салаты з агародніны і марской капусцы;
- салаты з марынаванай капусцы.

Тут у невялічкі зручныя кантэйнеры расфасоўваюць салаты з марской капусцы.

Шматгадовы вопыт гандлю морапрадуктамі, рыбнымі прэзервамі і салатамі з агародніны, інфармаванасць аб рыбным рынку, уласны маркетынгавы даследаванні дазваляюць прадпрыемству трымаць «руку на пульсе» і своечасова рэагаваць на змяненні попыту. Уся палітыка прадпрыемства накіравана на актыўнае замацаванне гандлёвай маркі ў свядомасці спажываўца як маркі пастаяннай якасці.

Вырабам паўфабрыкатаў заняты Мікалай ШАФАР.

— Наша прадукцыя самая смачная, — перакананы інжынер-тэхнолаг Віктарыя МАЦЮЛІНА і лаборант-мікрабіёлаг Кацярына САЛАЎЯН.

Зацікаўленыя бакі запрашаем да супрацоўніцтва!

Нашы рэквізіты: Рэспубліка Беларусь, 231400, Гродзенская вобл., г. Навагрудак, вул. Свядрлова, 38а, тэл./факс (+375 17) 210 81 96; (+375 1597) 24 4 13 www.leor.by Прадстаўніцтва ў г. Маскве, тэл. (+7 495) 786 06 81 УНП 500301707

Яшчэ адзін накірунак работы прадпрыемства — вытворчасць ведраў поліэтыленавых і іншай тары для ўпакоўкі сельдэца, філе сельдэца, кілкі, салакі, а таксама тары і ўпакоўкі для рыбных прэзерваў і салатаў з агародніны рознага аб'ёму і формы.

На прадпрыемстве маецца цэх пластыкавых вырабаў, у якім штомесяц перапрацоўваецца 80 тон палімераў. Цэх аснашчаны 33 сучаснымі тэрмапластаўтаматамі фірмаў «Arbug», «Battenfeld», «Enger», «Klokher-Ferromatik». Адметна, што заказчыкамі СП «Леор Пластык» на пластыкавыя вырабы з'яўляюцца вядомыя ў краіне прадпрыемствы, сярод якіх Мінскі завод халадзільнікаў «Атлант», што сведчыць аб якасці гэтай прадукцыі. Таксама СП «Леор Пластык» — пастаянны пастаўшчык тэрмапластаўтаматаў.

Высокая канкурэнцыя на рынку рыбнай прадукцыі не дазваляе калектыву прадпрыемства спыняцца на дасягнутых выніках. Спецыялісты прадпрыемства пастаянна працуюць над павышэннем якасці прадукцыі, палепшэннем яго таварнага выгляду. Шмат робіцца для таго, каб партнёры прадпрыемства верылі ў надзейнасць і выгаднасць супрацоўніцтва з СП «Леор Пластык». Выкананню гэтых задач спрыяе адпаведны тэхналагічны патэнцыял завода і высокая кваліфікацыя яго супрацоўнікаў.

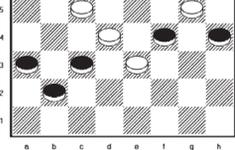
Вытворчыя плошчы СП «Леор Пластык» складаюць 2500 квадратных метраў, магутнасць маразільнікаў разлічана на 1000 тон.

ШАШКІ

Пад рэдакцыйным майстра спорта Мікалая ГРУШЭЎСКАГА.

«Пагода ў доме»-4

Завяршае конкурс заданнем № 12 — камбінанайнай праблемай вядучага рубрыкі:

БЕЛЛЯ: с5, d4, e3, e7, f6, g5, h6 (7). ЧОРНЫЯ: а3, b2, c3, d8, f4, h4 (6).

Па-за конкурсам разгледзьце задачы нашых аўтараў з Узбекістана:

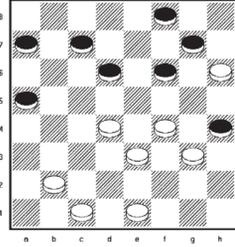
№ 1 (Барыс і Ілья Вальтэры). БЕЛЛЯ: b6, c3, d2, f2, g5, h2, h6, дамки a1, c5, e3, f6, h4 (12). ЧОРНЫЯ: а3, а5, с7, f4, f8, дамка d8 (6). Змест: h6-g7 (f4:h6A) fg5, g5, d6, fg3, b4, f6, e3#. A(f8:h6) fe7, b8, g3, h6, c3, c7, e7, g5, hg3#.

№ 2 (І. Вальтэр). БЕЛЛЯ: b2, c1, e3, f4, g1, дамки b8, h6 (7). ЧОРНЫЯ: а3, а7, g5, h2, h4 (5). Пазбаўце ходу дамку і дзве простыя чорныя: с7 (b6A, g3) с7, f4, с7, а5, cd2! (c1 b4, f2, e3, e1#. A(g3) a5, с7, e5, cd2, b4, b2#.

Тэрмін для адказу і вядука традыцыйны — два тыдні. Напіраўце іх на адрас рэдакцыі газеты «Звязда»: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а. Рубрыка «Шашкі».

Зарадзім магіі

Сёння нам дапаможа гэта зрабіць заданне № 4 бліцконкурсу-37 — кампазіцыя Уладзіміра Бандарыча (в. Лугавая Слабада Мінскага раёна):

БЕЛЛЯ: b2, c1, d4, e1, e3, f4, g3, h6 (8). ЧОРНЫЯ: а5, а7, с7, d6, f6, f8, g7, h4 (8). Выйгрышы.

Пераможцу чакае сюрпрыз ад нашага шчодрата чытача Іосіфа Апалінаравіна БУЯКА (в. Бацяны Ворааньскага раёна).

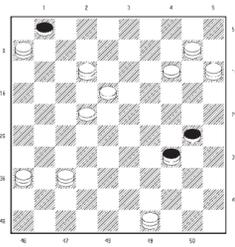
Праверце свае рашэнні

«ПАГОДА Ў ДОМЕ»- 4: № 10 (Л. Вітошкін). d2 (b2A) с3x. A(g3) f4, с3 (f4) а7 (h6) f2 (g3B) h4x. B(g5) а7 (h4) b4x. Калі ж а5 пераствірае на b4 і ход чорных, дык 1. ... bc3 2. eд4 3. ef2 gб4. fг3 5. g:eзх. 3 ... e4 4. gh2 hг3 5. fh4 fe3 6. fh4x. ПА-ЗА КОНКУРСАМ (Л. Вітошкін): 1. ба3 2. h:f2 3. а:с5 4. ab2 5. e:с3 6. e:с3 7. а:с7 8. hg1x.

ЗАРАДЗІМ МАГІІ (бліц-37): № 2 (Д. Камчыцкі). 1. eб2 2. а:с5 3. f:h6 ab2 4. hc1 ба1 5. cf4x.

Аўтар з Украіны

А зараз пазнаёмцеся з творами нашага аўтара з Украіны Уладзіміра Рычкі, але ўжо на 100-клетачнай дошцы:

№ 1. БЕЛЛЯ: 14, 18, 22, дамки 6, 10, 12, 15, 36, 37, 49 (10). ЧОРНЫЯ: 1, 30, дамка 34 (3). Патрабуйце ўзяць у «палон» простую чорную. Паспрабуйце рэзязьваць задачу самастойна. Таксама будзем рады вашым рашэнням.

№ 2. БЕЛЛЯ: 16, 17, 30, 33, 38, 43, дамки 6, 12, 21, 27, 47 (11). ЧОРНЫЯ: 1, дамки 15, 46 (3). Зноў тое ж самае заданне: 38-32! (48A) 27-7, 21-38, 20, 7#. A(25) 26, 34 (25B) 27-38, 20, 27, 11, 26-21#. B(30) 27-38, 25, 17-11, 7, 48, 16-11, 28, 26, 31, 28-41#.

№ 3. БЕЛЛЯ: 8, 16, 48, дамки 3, 6, 12, 13, 22, 23, 26, 45 (11). ЧОРНЫЯ: 1, дамки 25, 38 (3). Ускладненне задачы мінчаніна Дамітрыя Сухарэва запараннем простай чорнай на піль 36: 43 (49A) 45-40, 13-9, 3-8 (11B) 7, 12#. B(17) 21, 21-7, 27, 11, 26-21#. A(48) 30, 3-9, 14, 9, 12-34, 47, 16-11, 6-17, 28, 31, 28-41#.

Считать недействительными квитанции 1 СУ ГО 5760103 и 1 СУ ГО 9320411 СООО «Белкоопстрах».

ПРАДАЕЦЦА БУДАЎНЫХ ВАГОНЧК 3x10 м. Танна. 15 км ад Мінска. Тэл. у Мінску 2712148 ці 2786633.

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ЗАСНАВАЛІНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь РЭГІСТРАЦЫЙНЫ НУМАР 1.

Партрэт кахананага на...

Бум на тату назіраецца ў Віцебску. У гэтым уяўніўся ваш карэспандэнт, якому майстры татуіроўкі, паміж справай, расказалі шмат цікавага. Пагутарыў я і з медыкамі, у якіх свой погляд на тэму. Цікава, што апошнім часам многія гараджане і прыезджыя ходзяць у салоны тату быццам на прыём да участковага ў паліклініку па месцы жыхарства. Зразумела, сярод іх пераважна жанчыны.

«А вы можаце партрэт майго кахананага мужчыны зрабіць?» — запыталася майстра прывабная жанчына на гадод пад трыццаць. І атрымала станоучы адказ. Така прасьбы ў майстроў тату, які н дзіўна, нярэдка. Праўда, былі выпадкі, калі праз некалькі месяцаў былыя кліенты са слязьмі на вачах прасілі перарабіць партрэты ў нейкія іншыя малюнкi. Адна паскардзілася, што «развіталіся са сваёйды», і не хочацца, каб на целе, тым болей на інтымным месцы, гэты вар'ят на ўсе жыццё заставаўся. Безумоўна, «пераламалася» тату не складае цяжкасцяў.

Наогул, тату сталі папулярныя ў горадзе над Дзвіной прыблізна ў сярэдзіне 1990-х. Знаёмыя майстры тлумачыць гэта вынікам адыходу ў мінулае ранейшых ідэалаў і з'яўленнем новых. Памятаецца, у школе некаторыя настаўнікі сярод іншага «выкавалі» на поўным сур'ёзе гаварылі пра верагодную забарону паездкі за мяжу, калі будзе на целе тату. Татуіроўкі тады асыявалі з турмой, а іх «носьбіты», часцей за ўсё — з парушэннямі закона.

Між іншым, лубы антраполга мог пацвердзіць, што тату налічвае нават не тысячы, а дзесяткі тысяч гадоду. Праўда, мелі яны характар сваёсаблівага «вызначэння» людзей у грамадстве. Па ім можна было адрозніць вызначыць «кто ёсць хто». І нашы продкі-славяне рабілі «тату» з дапамогай гліняных «штампалаў». Тату было не абавязкова, напрыклад, для правядзення магічных рытуалаў, прысвечаных будучаму ўраджаю, палыванню, збіранніцтву і г.д.

У посткаміюністычны час заходняя «культура» прыйшла да нас з экранай кіно, са стонакам «лёгіх» для чытання часопісаў і г.д. І пачалася. Тату ўвайшло ў моду. Што датычыцца адставання векі ад горада, то і вясковая моладзь у гэтым пытанні не адстае. Прыязджаюць у горад спецыяльна, каб «нешта такое зрабіць прыгожае». Адзіночэнне ў тым, што выскочым дзятчатам больш падбаецца часовае малюнак на целе, які захоўваецца дзён 10—15.

Паслугі на тату даступныя кожнаму. У сяроднім на Віцебску адзін

квадратны сантыметр тату каштуе 1 умоўную адзінку (долар ЗША ў эквіваленце). У параўнанні з расійскімі расцэнкамі ў такіх жа абласных гарадах, у Віцебску яны меншыя мінімум раз у два. І прывабны кошт прыцягвае ў Віцебскія салоны «братоў» і «сёстраў» — расійцы з усходніх Веліка, Смаленска. Ды і Латвія побач.

Джэймс Кук. Раней у «старой» Еўропе мастацтва ўпрыгожвання тела не мела канкрэтнай распаўсюджанай назвы.

Толькі, калі ласка, не верце таму, што зрабіць тату — вельмі лёгкі працэс. У любым выпадку нягнённе тату можа парываць з невылічальнай хірургічнай аперацыяй з адпаведнымі самымі непрадказальнымі вынікамі. Напэўна, толькі ў вельмі сур'ёзных тату-салонах пацкавацца станам вашага здароўя. У амаль што 100-працэнтнай большасці — толькі плаці! А хто можа, прадаказаць, ці з'явіцца ў вас потым алергічная рэакцыя? Выпадык заражэння ВІЧ падчас выканання тату, дзякуючы вышэйшым сілам, у Віцебску афіцыйна не зарэгістравана. А яшчэ ж не трэба забываць пра гепатыт! Так што, прыходзячы ў салон тату, вы не толькі дэвяраеце майстроў сваёй цела для ўпрыгож-

вання, але і залежыце ад яго прафесіяналізму, ад майстэрства і яго паводзінаў і яго павінны калег, якія павінны зрабіць усё, каб не адбылося заражэння. Сам працэс нанясення тату, які адначасна знаёмы ўладамі тату, не вельмі балючы. І гэта без анастэзіі.

Каб пазбавіцца ад малюнкаў на целе, у цэнтрах лазернай медыцыны прыйдзецца заплаціць значна больш, чым за само тату. Так што падумаеце аб гэтым перад візітам у салон. Ды і не ўсе лазерныя метады дазваляюць забіць пра тату назаўсёды — толькі дарагое «лячэнне» можа пазбавіць ад тату без усялякіх шрамаў і г.д. Калі цікава, прасцей пазбавіцца ад тату чорнага, зялёнага, чырвонага колераў. А ў «барачыбе» з астатнімі могуць спатрэбіцца некалькі сеансаў — адпаведна і выльецца гэта ў кругленькую суму.

— Мой каханы хоча, каб я зрабіла тату ў выглядзе кветкі бліжэй да... — паводле слоў майстра Фрагза Максімава, гэта тыповая працяжка многіх дзячат. — І што ты думаеш, робяць! Адна спецыяльна перад Днём абаронцаў Айчыны прыйшла, бо яе хлопца — кантрактны ў арміі, і яна хоча яму такі падарунак зрабіць незвычайны. Але большасць жанчын проста хочыць нешта змяніць у сваім выглядзе. Заўважыў, што амаль усе мае кліенты ва ўзросце прыблізна ад 20 і да 30. Праўда, бываюць экстравагантныя дамы пад 50 і больш. Тлумачыць, што не хочыць адставаць ад моды...

Што датычыцца мужчын, то яны прыходзяць у салоны, каб перарабіць старыя тату, што зрабілі ў юнацтве альбо арміі. Любяць нейкія іерогліфы рабіць і знакі, якія быццам павялічваюць «мужчынскую сілу». Ходзяць цэлыя легенды пра тое, што тату могуць прыносіць шчасце, так і наадварот. Быццам нават характар можа памяняцца.

Думаю, што калі вас кахаюць, прымуць такім, які вы ёсць. Што датычыцца «сексуальнасці», у кожнага «свае прускае» ў галаве. Я, магчыма, зрабіў бы тату ў выглядзе лагатыпа майго газеткі (з паштотым індэксам). А пасля — іншай газеткі, ды, можа здарыцца, буду працаваць. Ну не смешна?

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

СЕННЯ Месяц Апошняя квадра. Месяц у сузор'і Стральца. Імяныны Пр. Аляксандра, Максіма, Рыгора, Фёдара, Цярэнція, Якава. К. Ілоны, Войцэха, Юрыя.

Надвор'е на заўтра. Геамагнітныя ўзрушэнні. АБЗНАЧАЕННІ: — ніяма прыкметных геамагнітных узрушэнняў — невялікія геамагнітныя узрушэнні — слябая геамагнітныя бұра

...у суседзяў. ВАРШАВА +11...+13°C. КІЕВ +10...+12°C. РЫГА +11...+13°C. ВІЛЬНЮС +13...+15°C. МАСКВА +12...+14°C. С.ПЕЦЯРБУРГ +9...+11°C.

23 красавіка 1793 год — у выніку другога падзелу Рэчы Паспалітай Расія анэксавала Заходнюю Беларусь з Мінскам, цэнтральную частку Чорнай Русі, Усходняе Палессе з Пінскам, Валыярэжну Украіну з Жытомірам, Усходнюю Украіну; Прусія — Вялікую Польшчу з Гнезна і Познанню, Турчыю і Гданьск. Пазвёл быў адбораны Намым сеймам у Гродне летам 1793 года. У гэты ж дзень была створана Мінская губерня з 13 павеатаў. 1918 год — нарадзіўся Георгій Міхайлавіч Віцэн, выдатны расійскі кінаакцёр, народны артыст СССР. У кіно з 1945 года. Зняўся ў карцінах «Кампанія Глінка», «Вяселле Балзамінава», «Джэнгільныя ўданы», «Каўказская палоніцца» і многіх іншых. «Калі жонка знаходзіць радасць у траце грошай, то мужык застаецца адно: знайсці радасць у здабыванні грошай». Эдгар Хаў (1853—1937), амерыканскі пісьменнік.

Усімхніне! Жонка пачала падазраваць мужа ў здрадзе і наняла дэтэктыва, каб той усё высветліў. Праз тыдзень той прыходзіць і аддае жонцы раздрукукі тэлефонных гутарак мужа. А там таке! Увечары жонка, злая, з парoga штурпае мужа паперку. Ён чытае, становіцца вельмі сумна, мяняецца ў твары, потым асуджана пытаецца: — Ну, і што мя зараз рабіць будзем? Жонка, у лютасці тыкаючы ў паперку: — Сёння — вось гэты, вось гэты і ўвесь пяты абзац! Вучоныя даказалі, што 1 мураш можа падняць вагу ў 10 разоў большую за сваю, значыць, калі сабраць 50-60 мурашоў, іх можна смела пасылаць па бугэльку піва ў краму. — Доктар, у мяне ў вуху звініць. — А вы не адказвайце! Інспектар ДІБДР У.У. Пупкін, калі прыйшоў з дзецьмі ў цырк, аштрафаваў мядзведзяў за яду па арне без рамённы бяспекі. — Як справы ў школе, сыноч? — Я з бацькам двоенчыка не размаўляю.

ІНФОРМАЦІЯ о результатах финансово-хозяйственной деятельности Открытого акционерного общества «Завод по ремонту и техническому обслуживанию вычислительной техники» (ОАО «Белсхтехника») за 2007 год. Адрес: 220026, г. Минск, пер. Бехтерева, 8.

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ по продаже государственного имущества и права заключения договора аренды земельного участка с применением метода понижения начальной цены.

Аукцион состоится 23 мая 2008 года в 11.00 по адресу: г. Брест, ул. Ленина, 11, каб. 524 (здание облсплокомхоза). Для участия в аукционе представляются: 1. Заявление на участие в аукционе по установленной форме и подписанное соглашение с фондом «Брестоблимушество». 2. Заверенные банком копии платежных поручений: - о внесении суммы задатка на р/с 3642202530011 Головной филиал по Брестской области ОАО «Белинвестбанк», код банка 823, получатель платежа - фонд «Брестоблимушество», УНН 200020538; - о внесении специального сбора за подачу заявления на участие в аукционе в размере 4 базовых величин и платы за регистрацию участников аукциона в размере 0,5 базовой величины на р/с 3600201000015 филиал № 100 БУОУ АСБ «Беларусбанк», код 246, назначение платежа 03107, УНН 200300543, получатель платежа - финансовое управление Брестского облсплокомхоза. 3. Юридическими лицами — доверенность представителя юридического лица (кроме случаев, когда юридическое лицо представляет его руководителем), нотариально заверенные копии учредительных документов и свидетельства о государственной регистрации; 4. Индивидуальными предпринимателями — нотариально заверенная копия свидетельства о государственной регистрации; 5. Иностранными юридическими лицами — легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписки из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть проведена в течение шести месяцев до подачи заявления на участие в аукционе) или иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский (русский) язык; 6. Представителями иностранных юридических лиц или иностранных граждан, лиц без гражданства — легализованная в установленном порядке доверенность; 7. Представителями граждан Республики Беларусь и индивидуальных предпринимателей — нотариально заверенная доверенность, документ о

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСкі, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, Т. ПАДАЛЯК, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСкі (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, І. ШЧУЧЭНКА. НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а. ТЭЛЕФоны: прыёмныя — 287 19 19 (тэл./факс); аддзельны: пісьмовы — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджванне — 287 18 51, юрыдычная — 287 19 68, скаржарыца — 292 05 82, аддзельны за выпуск дадатку: «Чырвоная змена» — 282 44 12; «Мясювае самаіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 24 31 92, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 74 13 92, Баранавічах: 7 26 02, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэры: 292 22 03; прыём рэкламы тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zviazda.minsk.by, рэдактар рэкламнага аддзела — тэл./факс 292 04 52. http://www.zviazda.by; www.zviazda.by/ru/main (новая версія, якая тэаіруецца) e-mail: info@zviazda.minsk.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы. Газета адрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год. Тыраж 33.840 экз. Індэкс 63850. Зак. № 2159. Нумар падпісчы ў 19.30. М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12